

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Α'. ΦΥΛΑΑ. ΚΑ'.

30 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1873.

ΠΡΟΛΗΨΕΙΣ ΚΑΙ ΛΟΞΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΛΛΟΥ.

ΒΑΣΚΑΝΙΑ.

(ἴδε φυλλάδ. ΚΓ'. συνέχεια καὶ τέλος).

Πρὸς ἀποτροπὴν τῆς βασκανίας καὶ πρὸς θεραπείαν αὐτῆς πολλῶν μαγικῶν πρὸ πάντων, μέσων ποιοῦνται χρῆσιν. Τὰ πλεῖστα τούτων στηρίζονται ἐπὶ τῆς ἰδέας ὅτι ἐπειδὴ τὰ καλὰ καὶ θαυμαστά πράγματα προκαλοῦσι τὴν βασκανίαν, τὰ ἀπὸ τούτων καὶ δυσάρεστα τὴν ὄψιν θεραπεύουσι αὐτήν. Ἐκ τῆς προλήψεως ταύτης καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες δομῶμενοι ἐχρῶντο τοῖς προβασκανίαις, κατὰ τὴν ἀκόλουθον μαρτυρίαν τοῦ Πλουτάρχου: « Διὸ καὶ τὸ τῶν λεγομένων προβασκανίων γένος οἶοντα πρὸς τὸν φθόνον ὠφελεῖν, ἐλκομένης διὰ τὴν ἀτυπίας τῆς ὄψεως, ὥστε ἤττον ἐπερείδων τοῖς πάσχουσι » (1). Διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν οἱ Ἄραβες νομίζουσι ὅτι τὰ σωματικὰ ἐλαττώματα, ἐν γένει δὲ ἡ ἀσχημία, ἀπαλλάττουσι τῆς βασκανίας. (2)

1) Πλουτάρχ., Συμποσ. VZ! 3. T. IV σ. 793.

(ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.)

Τούτων ἕνεκα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀφίνουσι αἱ χωρικαὶ τὰ παιδιά αὐτῶν ἀκάθαρτα καὶ ρυπαρὰ ὥπως μὴ βιάσκατος ὀφθαλμὸς εὖρη τι ἐν αὐτοῖς ἄξιον θαυμασμοῦ· τινὲς μάλιστα καὶ χρίουσι διὰ βορβόρου τὰ μέτωπα αὐτῶν, (3) ὡς αἱ σύγχρονοι τῷ Χρυσοστόμῳ γυναῖκες. « Βόρβορον αἱ γυναῖκες, λέγει ὁ πατὴρ οὗτος τῆς Ἐκκλησίας, ἐν τῷ βαλανείῳ λαμβάνουσαι, τροφοὶ καὶ θεραπευτικαὶ, καὶ τῷ δακτύλῳ χρίσασαι, κατὰ τοῦ μετώπου τυποῦσι τοῦ παιδίου· κἂν ἐρηταί τις, τί βούλεται ὁ βόρβορος, τί δὲ ὁ πηλός; ὀφθαλμὸν πονηρὸν ἀποστρέφει φασι καὶ βασκανίαν καὶ φθόνον. » (4) Παρὰ πᾶσι δὲ σχεδὸν τοῖς Ἀσιανοῖς λαοῖς, καὶ παρὰ τοῖς Ἀθιγγάνοις τὰ παιδιά ἀφίενται ρυπαρὰ ἐκ τοῦ πρὸς τὴν βασκανίαν φόβου μάλλον ἢ ἐκ τῆς ἀβελτηρίας τῶν γονέων. Συνεπῶς πρὸς ταῦτα πτύουσι πᾶν

2) *Journal Asiatique* 3 série 1838. τ V p. 259.

3) *Pouqueville, Voyage en grèce* τ IV σ. 160 — *Wachs muth, Das alte Grice chenland im neuen* σ. 75. ἔτερον ἀλείφουσι τὸ ὀπίσθεν τοῦ λωβοῦ τοῦ ὠτὸς διὰ καπνίας τηγάνου.

4) Ἰω. Χρυσοστόμου, Ἄπαντα τ III σ. 320, 32.

τὸ θαυμάζομενον, (4) ὑποδεικνύοντες διὰ τούτου ὅτι ἀηδὲς καὶ ἀκάθαρτον εἶναι, διότι ἐπὶ τῶν ἀκαθάρτων μερῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον συνειθίζουσι νὰ πτύωσιν. (2) Ἐπιλέγουσι δὲ, «νὰ μὴ βασκανθῆς» καὶ «ἀθάρμιστά σου» (3) ὡς οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον «ἵνα μὴ βασκάνης με» (4) «ὡς μὴ βασκανθῶ!» (5) «ἀβάσκαντε!» (6) κλπ.

Ἡ ἀντίδοτον κατὰ τῆς βασκανίας τὸν σιέλον μετεχειρίζοντο καὶ οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνας καὶ οἱ Ῥωμαῖοι. (7) Παρεθέσαμεν ἀνωτέρω τὸ χωρίον τοῦ Θεοκρίτου, ἐν ᾧ ὁ Κύκλωψ πτύει τρίς εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἵνα μὴ βασκανθῆ. «Ποιοῦσι γὰρ καὶ μέχρι τοῦ νῦν μάστιγα τοῦτο αἱ γυναῖκες, λέγει ὁ τοῦ Θεοκρίτου σχολιαστής, (8) τὸν νεμεσητὸν ἐκτρεπόμεναι. Καλλίμαχος.

Δαίμων, τοὶ κόλποισιν ἐπιπτύουσι γυναῖκες. (9)»

1) *Bybilakis, Neugriechis ches Leben* σ 8. 9. *L. Papad. Vreto, Memoriasu di alcuni costumi anti chi tuttora esist nell' isola di Leucade* 1825 σ. 53. *Pougueville, ἐνθ. ἀν.—M. Papad. Vreto, Melanges Neohelleniques* p. 50 *Ampere ἐν Revue des Deux Mondes* 4 Ἰουλ. 1844 σ. 42 καὶ *Coray, Les Caractères des Theophraste* 1799 σ. 263.

2) Πρβλ. Διογεν. Λαερτ.

3) Γ. Ἀριστείδης, ἐν Πανδώρα τ. χ. σ. 255. «Ἐν Λέσβῳ: ἀθάρμιστά σου! ἐπιφώνημα θαυμασμοῦ, ὑπερ ἐκφωνοῦσιν ὅταν ἀποτροπιάζωνται ἀποδιοπομπούμενοι τὴν βασκανίαν.»

4) Ἀριστοτελ. Προβλήμ. ΑΔ. 20.—

5) Θεοκριτ. VI, 39.—

6) Πλαουδ., ἐν Β. Αἰσώπου. Πρβλ. Ἄνθολ. Ἕλλην. 94. τ. IV σ. 136 ed. *Jacobs*. «Καὶ γὰρ ἀβασκάντως ῥίνα τρίπηχυν ἔχεις.»

7) *Plaut., Asinar. II. 84. Capt. III, 4, 18. Pers, Sat. II, 3. Petron., Satir.—Tertull., de Vergin. veland* 15—

8) Εἰς Θεοκριτ. VI, 39.

9) Ὁ *Bentleys (Callimach. fragm.*

Τὸ εἰς κόλπον πτύειν ὑπὸ πολλῶν ἀρχαίων συγγραφέων ἀναφέρεται οὐ μόνον ὡς ἀντίδοτον τῆς βασκανίας ἀλλὰ καὶ ὡς ἀλεξιτήριον παντὸς κακοῦ. Ὁ δεισιδαίμων, κατὰ τὸν Θεόφραστον, ἦν ἱκανὸς «μαινόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπιληπτον φρίζας εἰς κόλπον πτύσαι.» (10) Οὐ μόνον δὲ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις τοῦτο συνειθίζετο ἀλλὰ καὶ παρὰ πολλοῖς τῶν καθ' ἡμᾶς ἐθνῶν, ὡς παρὰ τοῖς σλαβικοῖς, κατὰ τοῦ Γερμανοῦ *Grimm* τὴν μαρτυρίαν (11).

Πρὸς ἐξήγησιν τῆς δεισιδαιμονίας ταύτης ὁ πολὺς Γάλλος *Mauray*, ἀναφέρει τὴν ἐπιβροχὴν, ἣν ἢ ἐκ τοῦ δεισιδαίμονος τρόμου παραχθεῖσα φαντασία ἐξασκεῖ ἐπὶ τοῦ νευρικοῦ συστήματος, καὶ ἥς ἕνεκα ἢ θέλησις ἐξασθενεῖ, τὰ δὲ μέλη ἐπὶ στιγμὴν παραλύουσιν κατὰ τοῦτο δὲ ὁ σιέλος ὠφελεῖ, καθότι κρατύνει καὶ ἐρεθίζει τὸ νευρικὸν σύστημα. (12) Τὴν ἀλεξικακὸν ταύτην τοῦ σιέλου ιδιότητα καὶ οἱ ἀρχαῖοι ἀνεγνώριζον, κατ' ἐξοχὴν δὲ ποιεῖται μνεῖαν αὐτῆς ὁ Πλίνιος. (13)

Ἐτερά τινά ἀηδῆ τὸ πλεῖστον κατὰ τῆς βασκανίας ἀντίδοτα ἐπενοήθησαν καὶ εἰσὶν ἐν χρῆσει ἤδη παρὰ τῷ λαῷ, παρεξηγηθέντος τοῦ σκοποῦ, δι' ὃν ἴσως τὸν σιέλον μετεχειρίζοντο. Οὕτως ὅταν ὁ βάσκανος ἀνὴρ δὲν ἐμπτύσῃ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ παιδίου, δίδουσιν αὐτῷ νὰ πῆ τὸν σιέλον τεσσαράκοντα ἀτό-

νο 235) τὸν στίχον τοῦτον διορθοῖ ὡς ἐξῆς: «Δ' Αἰτίων' τρίς κόλποισιν κτλ.» Σημειωτέον δὲ ὅτι κατ' ἐξοχὴν τὸ τρίς πτύειν εἰς κόλπον συνειθίζετο παρὰ τοῖς ἀρχαίοις καὶ παρ' ἡμῖν (Ἰόνιος Ἄνθολογία, 1834 σ. 545).

10) Θεοφραστ., χαρακ. 16. Βλ. καὶ Λουκιαν., Πλοῖον ἢ εὐχαί 15. *Becker, Charicles*. 1840 τ. II. σ. 109—110 (*Anmerk z. Sen=Scene*).

11) *Grimm, Deutsche Mythologie* τ. II σ. 1056.

12) *Mauray, La magie et l' Astrologie dans l' antiquité et le moyen âge*. 1864 σ. 450.

13) *Plin., N. Hist. XXVIII, 4, 7.*

μων' (1) ἀλλαχοῦ δὲ τὸ φέρουσιν ἀμέσως εἰς γράϊας γυναῖκας αἰτινες τὸ πτύουσιν εἰς τὸν κόλπον καὶ τὸ μέτωπον' (2) ἢ κομίζουσιν αὐτὸ εἰς τὴν οἰκίαν τῶν γονέων, ἔνθα πάντες οἱ γείτονας καὶ φίλοι ὑποχρεοῦνται νὰ πτύσωσιν ἐπ' αὐτοῦ. Ἐν δὲ Κεφαλληνίᾳ, ὡς μανθάνομεν ἐκ τῆς *Ἰορίου Ἀρθολογίας*, περιοδικοῦ συγγραμματος κατὰ τὸ 1834 ἐν Κερκύρᾳ ἐκδιδόμενου, αἱ γυναῖκες «συνειθίζον πρὸς θεραπείαν νὰ λείψωσι τοῦ βασκανθέντος παιδίου διὰ τῆς γλώσσης σταυροειδῶς τὸ μέτωπον, ἀπαγγέλλουσαι συχνάκις τὸ *Πάτερ ἡμῶν* καὶ τὸ *Θεοτόκε παρθένε*.» (*Ave Maria*). (3)

Ὁ κύριος Ἀνδρέας Παπαδόπουλος Βρετὸς ἀναφέρει ἰδιαιτέρον τινα τρόπον τοῦ πτύειν ὁ θαυμάσας δηλαδὴ τὸ παιδίον πτύει τρίς κατὰ γῆν καὶ τρίς ἐπίσης ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ παιδός. (4)

Ἐνίοτε κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πιττάκης, ὅστις Ἀττικὰς κατ' ἐξοχὴν ἀναφέρει δεισιδαιμονίας, ἀντὶ σιέλου μετεχειρίζοντο ἀμιλητο νερό, ἥτοι ὕδωρ ὅπερ ἀντλοῦσιν ἐκ φρέατος ἢ πηγῆς ἐν σιγῇ, καὶ ὅπερ εἰς πολλὰς μαγικὰς τελετὰς μεταχειρίζονται, ὡς ἀλλαχοῦ ἐκτενέστερον ὀμιλοῦμεν. (5) Διὰ τοῦ ὕδατος τούτου ῥαντίζουσι τὸν βασκανθέντα, ἀφοῦ ἐν αὐτῷ ῥίψωσι πρότερον τρεῖς κόκκους ἄλατος καὶ εἴπωσι μυστικούς τινας λόγους. (6)

Ἐκτὸς δὲ τῆς ῥυπαρότητος καὶ τοῦ ἐμπτυσμοῦ, πρὸς διηνεκὴ τοῦ κακοῦ ἀποσόδησιν ἐξαρτῶσι τοῦ τραχήλου περιπάτα (φυλακτά), ἴσως διὰ τὸν ὑπὸ τοῦ Πλουτάρχου φερόμενον λόγον, ὃν

1) Ἐφημ. φιλομαθῶν 1862 σ. 1924 ἐκ τῆς ἐν Τριπόλει ἐφημερίδος *Βε.Ιτιώσεως*.

2) Πιττάκης, ἐν ἀρχαιολογικῇ ἐφημ. φυλλ. 30 σ. 650.

3) Ἰόνιος Ἄνθολογ. φυλλ. 3ον σ. 515.

4) *A. Pap. Vreto, Memorie su di alcuni costumi antichi tuttora esistenti nell' isola Leucadia* 1825. σ. 53.

5) Ν. Γ. Πολίτου, Κλήδονες, ἐν Παρθενῶν τ. Α'. φυλλ. 2!

6) Πιττάκης, ἐν ἀρχαιολ. ἐφ. σ. 651.

ἀνωτέρω παρεθέσαμεν. Περὶ τῶν φυλακτῶν τούτων θέλομεν ποιῆσαι ἀκολούθως λόγον ἐν ἄρθρῳ ἰδικιτέρῳ. Ἀρκούμεθα δὲ νὰ σημειώσωμεν ἐνταῦθα ὅτι ἐν ταῖς τοιοῦτοις φυλακτηρίοις θέτουσιν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον κόκκους ἄλατος ἢ τεμάχια ἀνθράκων.

Τὸ σκόροδον ἐπίσης θεωρεῖται ὡς τὴν βασκανίαν ἀποτρέπον, δι' ὃ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ἐξαρτῶσιν ἐνίοτε τοῦ τραχήλου τῶν παιδίων σκόροδα' (7) ἄλλοτε δὲ ἀρκοῦνται εἰς τὴν ἐπιφώνησιν «σκόροδο σκόροδο!» (8) ἢ, σκόροδο 'ς τὰ μάτια σου' (9) ἀπευθυνομένην πρὸς τὸν παρατηρούντα ἀσκαρδαμυκτεῖ ὠραῖον παιδίον, καὶ νομίζουσιν ὅτι διὰ τοῦ ἐπιφωνήματος τούτου καταστρέφουσι τὴν ἐλευθρίαν τοῦ βασκανοῦ βλέμματος ἐπιβροχῆν. Ἐν δὲ τῇ νήσῳ Κάσσω ὅπως μὴ τὸ ἀρτιγέννητον βρέφος βασκανθῆ, ἢ μάϊα στήνει εἰς τὸ παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς μητρὸς μέρος τῆς κλίνης σιδηρᾶν ἄτρακτον, εἰς ἥς τὴν κορυφὴν ἐμπροσθ' σκόροδον καὶ κρόμμυον λευκόν ταῦτα μένουσιν ἐνταῦθα ἡμέρας δικτῶ, ὅπως ἀποδιοπομπῶσι πᾶσαν βασκανίαν, διότι οἰωνεῖ ἀπειλοῦσι νὰ ἐμπαγῶσιν εἰς πάντα βάσκανον ὀφθαλμὸν ἀμβλύνοντα οὕτω τὴν ἐπήρειαν αὐτοῦ. (10) Σημειωτέον δὲ ὅτι, πρὸς ἀποτροπὴν τῆς βασκανίας ἀπὸ τῶν βρεφῶν, ἐν ταῖς εἰς γυναῖκα λεγῶ ἀναγινωσκόμεναις εὐχαῖς ὑπάρχει καὶ ἡ ἀκόλουθος φράσις: «Ναί, Κύριε, ἀπὸ νόσου καὶ μαλακίας, ἀπὸ ζήλου καὶ φθόνου, καὶ ὀφθαλμῶν βασκανίας, καὶ ἐλέτησον αὐτὴν (τὴν λεγῶ) καὶ τὸ βρέφος κατὰ τὸ μέγα σου ἔλεος.» (11.)

7) *A. Pap. Vreto, ἐνθ. ἀν.—M. P. Vreto, Melanges neohelleniques* 1856. p. 50.

8) *A. Pap. Vreto, ἐνθ. ἀν.*

9) *Sonnini, Voyage en grece et en Turquie* 1801. τ. II σ. 102. *M. P. Vreto, l. c.—Pougueville, Voyage dans la grèce*. τ. IV σ. 408 κερ. 132.

10) Ἐρατῶ (περιοδικὸν σύγγραμμα) 1861 τ. I. σ. 79.

11) Εὐχολόγιον τὸ μέγα. Ἀγιασμα-

Ὅπως δὲ οἱ ἀρχαῖοι μετεχειρίζοντο διάφορα σημεῖα πρὸς ἀποτροπὴν τοῦ κακοῦ ὄμματος, (1) οὕτω καὶ νῦν, ὡς ἀναφέρει ὁ Ἄν. Γεωργιάδης Λευκίας «γυναῖκες τινες Ἑλληνίδες, ὅταν τις ὁ ἐν ἀγκάλισιν ἔχουσι παιδάριον ἀσκαρδαμυκτεῖ ἐλέπη τῷ λιχανῷ καὶ μέσῳ δακτύλῳ τὸν ἀντίχειρα ἀντιθεῖσαι (ὁ σύμβολον τοῦ γυναικείου ἐστὶν αἰδοίου) τὴν χεῖρα αὐτῷ δεικνύουσι, ἀλεξιντήριον βασκανίας τοῦτο ὑπάρχειν οἰόμεναι.» (2)

Τέλος ὁ ἱερεὺς Χαρίσιος Μεγδάνος, ὁ ἐκ Κοζάνης τῆς Μακεδονίας, γράφων εἰκόνα τοῦ δεισιδαίμονος, καταλέγει καὶ τὰ ἐξῆς κατὰ τῆς βασκανίας ἀντίδοτα. «Καὶ ὅταν ἀλλέως ἀσθενήσῃ τὸ παιδί, παρακαλεῖ (ὁ δεισιδαίμων) ὄσους τὸ εἶδον ἐκεῖνην τὴν ἡμέραν νὰ τὸ πτύσωσιν, ἢ ζητεῖ σιελόν των μήπως ἐβασκάνθη ἀπὸ κακὸν ὄμματιον καὶ φροντίζει νὰ τῷ ἀναγνωσθῶσι βασκανοχάρτια, καὶ νὰ τὸ ποτίσῃ νερόν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐβρέχθη ἤλεκτρον ἢ κόκκαλον μονοκέρου καὶ νὰ τὸ καπνίσῃ μὲ τρίχας φώκις καὶ ὄνυχιον καὶ ἑδόντιον λύκου, καὶ σκόρδον καὶ ἄλλα ἀντιβασκαντικὰ περιπίπτα νὰ τῷ κρεμάσῃ εἰς τὴν κεφαλὴν καὶ νὰ τῷ βιάσῃ τὸ μέτωπον μὲ μελάνισμα καὶ τὰ ὄμοια.» (3)

Ἐκτὸς τούτου ὅμως ὡς πᾶσαι σχεδὸν αἱ ἀσθένειαι ἢ βασκανία θεραπεύεται, κατὰ τὰς προλήψεις τοῦ λαοῦ, διὰ μαγικῶν ἐπωδῶν. Ἡ δὲ ἐπωδῶν θεραπεία τῆς ὑπὸ τῆς βασκανίας προξενηθείσης βλάβης ἦν ἐν χρήσει καὶ

τάριον τὸ μέγα. (1868 σ. 63)

1) Martin. Arelat., *De superstition* § 28. Augustin., *De doctrina christiana* § 30—gratian., *Decreta* 26, *quaest.* 2. Πρὸς. Ovid., *Metamorph.* IX, 292—304 Plin., *N. H.* XXVIII, 47.

2) Α. Γεωργ. Λευκία, Ἐνατροπὴ τῶν δοξασάντων κλπ. ὅτι οὐδεὶς τῶν νῦν τὴν Ἑλλάδα οἰκούντων ἀπόγονος τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐστίν. 1843 σ. 78.

3) Χαρ. Μεγδάνου, ὁ Λύχνος τοῦ Διογένους, ἢ Ἠθικοὶ χαρακτήρες. 1818 σ. 272—273.

κατὰ τὴν ἀρχαιότητα

Sive aliquis nocuit. magico lustrare ritu,

λέγει πρὸς τὴν θυγατέρα τοῦ Κινύρα ἢ τροφός τῆς, παρ' Ὀβιδίῳ (4). Οἱ Βυζαντινοὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν κανόνων ὑπομνηματισταὶ Ζωναράς καὶ Βαλσαμῶν ποιοῦνται μνεῖαν τοιοῦτων ἐξορκισμῶν, οὓς καθάρσια ἀποκαλοῦσι: «Καθάρσια δὲ λέγονται γίνεσθαι, ὡς ὅταν τις νομίζη ἐκ βασκανίων βλαβῆναι ὀφθαλμῶν, ἢ ἐκ περιεργείας τινός, κἀντεῦθεν ἢ νοσεῖν ἢ δυσπραγεῖν, ἢ ἄλλο τι κακὸν πάσχειν. Εἰσὶ γὰρ τινες οἱ ἐπαγγέλλονται καθάρσια τῶν τοιούτων παθημάτων ποιεῖν δι' ἐνεργείας πάντας σατανικῆς, καὶ ἀποτροπιασμοῦς ἤγουν ἀποτροπᾶς καὶ ἀποδιώξεως τῶν τοιούτων κακῶν» (5) Τὰ τοιαῦτα δὲ μαγικὰ καθάρσια περιεβλήθησαν ἱερὸν χαρακτήρα διὰ τοῦ εὐχολογίου, ὅπερ περιέχει ἐν τῇ ἀκολουθίᾳ εἰς παράκλησιν ἀσθενῶν καὶ εὐγῆν εἰς πάσχοντα βασκανίαν. Ἐκ ταύτης μεταφέρομεν ἐνταῦθα τὰ ἀκόλουθα χωρία, ἐν οἷς ῥητῶς περὶ βασκανίας γίνεται λόγος. «Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν..... σοῦ δεόμεθα καὶ σὲ παρακαλοῦμεν, ἀπόστησον, φυγάδευσον καὶ ἀπέλασον πᾶσαν διαβολικὴν ἐνέργειαν, πᾶσαν σατανικὴν ἔφοδον, καὶ πᾶσαν ἐπιβουλήν, περιεργίαν τε πονηρὰν καὶ βλάβην, καὶ ὀφθαλμῶν βασκανίαν τῶν κκοκοποιῶν καὶ πονηρῶν ἀνθρώπων ἀπὸ τοῦ δούλου σου (τοῦ δε) καὶ ἢ ὑπὸ τῆς ὠραιότητος, ἢ ἀνδρίας, ἢ εὐτυχίας, ἢ ζήλου, καὶ φθόνου ἢ βασκανίας συνέβη..... Κατάπερψον ἄγγελον εἰρηνικόν..... ἕς ἐπιτιμήσει καὶ ἀπελάσει ἀπ' αὐτοῦ πᾶσαν πονηρὰν βουλήν, πᾶσαν φαρμακείαν καὶ βασκανίαν τῶν φθοροποιῶν ἀνθρώπων..... Ναί, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν, φεῖσαι τοῦ πλάσματός σου καὶ ῥύσαι τὸν δούλον σου ἀπὸ πάσης βλάβης καὶ ἐπηρείας τῆς ἐκ τῆς

4) Ovid., *Metamorph.* X. 398.

5) Ζωναράς καὶ Βαλσαμῶν εἰς γ' κανόνα Γρηγορίου Νύσσης (ἐν Συντάγματι θεῶν καὶ ἱερῶν κανόνων, ἐκδ. Ῥάλλη καὶ Ποτλῆ τ. IV, σ. 307.)

βασκανίας γινομένης, καὶ ἀνώτερον αὐτὸν παντὸς κακοῦ διαφύλαξον.» (1)

Ἐκ δὲ τῶν ὑπὸ γραιῶν ἀπαγγελλομένων ἐπωδῶν πρὸς θεραπείαν τῆς βασκανίας ἐν μαγικαῖς τελεταῖς καὶ ἱεροπραξίαις εὐτυχῶς περιεσώθησάν τινες, ἃς δημοσιεύομεν ἐνταῦθα ἀπαρραλλᾶτως ὡς φέρονται παρὰ τοῖς συγγραφεύσιν, ἐξ ὧν αὐτὰς παρελάβομεν. Ἐν Ἀθήναις «Κασσοῦ: (γραιῖα). Φέρε μου ἐπὶ τρεῖς σβούλους * ἀλάτσι, ** τσαι ἔλα κασε † ἐπὶ κοντὰ μου, (Ἡ Ἀσπασία τοὺς φέρει: ἢ Κασσοῦ τὴν θέτει ἀπέναντί τῆς καὶ κάμνει τρεῖς τὸν σταυρὸν τῆς), Μαῦρη ἡγελάδα γέννητσε, μαῦρο μουσκαράτσι ἔκαμε: ἄα... ἄα... ἄα..... (χασμουριέται)... ἔ τὸ παζάρι ἐκατέβητσε, τὸ εἶδανε ἢ ἄλλαις ἡγελάταις, τσαι τὸ ἡματιάκανε: ἄα... ἄα... ἄα... (χασμουριέται)... Ἐσουψε †† ἢ ἡγελάδα τσαι τ' ἄγλειψε τὸ μουσκαράτσι, τσ' εὐτὺς ἐγιατρεύητσε. Ἄγλειψο τσαι ἐγὼ τὴν Ἀσπασίτσα μου νὰ γιατρευτῆ (γλείψει αὐτὴν τρεῖς εἰς τὸ μέτωπον). Ἀνάποδα ἔμπητσε, ἀνάποδα τσαι ξανάστρεφο νὰ βγῆς (τρεῖς). Νὰ πάη τὸ κακὸ ἔς τὰ ὄρη ἔς τὰ βουνά, ἔτσει ποῦ ψῆνει ἄα... ἄα... ἄα... ὁ ἥλιος τὸ ψῶμι κ' ἠθάλασσα τ' ἀλάτσι: ἴπισο ἀπὸ τὸν ἥλιο, τσαι ἔς τὸ πρῶτο μου παποῦτσι. ἄα... ἄα... (χασμουριέται) ἄα... (ἐπίσης χασμουριέται). Ἐλα Παναγίτσα μου τσουρά μου τὸ κακὸ πὸ μένα ἔφορταίμενο, τσαι ἀπὸ τῆ Παναγία γιατρευμένο, (Τρίβει τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ χασμουριέται). Πᾶρε τώρα τὸ ἀλάτσι δεχάτερα μου, τσαι πέταχτο μέσα ἔς τὴ φωτιά γιὰ νὰ σιάσῃ τὸ κακὸ, τσαι ἀπὸ βραδὶς τσάτσισε ἓνα αὐγουλάτσι * μέσα ἔσὲ μία κούπα, τσαι βάν'το ὄζω ἔς τὸ ἄστρος.» (2)

Ἐν Κρήτῃ: «Δένει τὸ γραιδίον τρεῖς

1) Ἀγιασματάριον τὸ μέγα 1868 σ. 133—134.

* κόκκους. ** τσ' κατὰ λατινικὴν ἕως προφορὰν, ἀντὶ τ, ἢ σ. † κάθησον. †† ἐσουψε. ††† ὄον.

2) Σ. Καρτεσίου, Ὁ Καρπάθιος κωμωδία σ. 36—37.

κόκκους ἄλατος εἰς τὴν ἄκραν ἐνὸς μανδηλοῦ, καὶ ἀφοῦ τὸ μετρήσῃ μὲ τὸν πῆχυν του, πλησιάζει εἰς τὸν ἀσθενῆ, ἐγγίζει τὸν κόμπον (μὲ τὸ ἄλας) εἰς τὸ μέτωπόν του, ἔπειτα εἰς τὴν γῆν τρεῖς φορὰς λέγον, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς κτλ. ἔπειτα ἀρχίζει: «Ποῦ πᾶς φθαριμῆ, ποῦ πᾶς κακῆ, ποῦ πᾶς κακοποδεμένη; φύγε ἀπὸ τὰς 72 φλέβας τοῦ παιδιοῦ μου (δεῖνα) καὶ ἄμε (**)' ἔς τὰ ὄρη ἔς τὰ βουνά, ποῦ πετεινὸς δὲν κράζει καὶ σκύλος δὲν γαυρίζει, ναῦρῆς τ' ἄγριο θεριὸ, νὰ πιῆς ἀπὸ τὸ αἷμα του, νὰ φᾶς ἀπ' τὸ κρέας του (χασμουριέται): ἐλούσθη κ' ἢ κυουρά μας ἢ Παναγία χτενίσθηκε, καὶ ἔς τὸ θρονί τῆς κάθησε καὶ περάσαν οἱ ἀγγέλοι κ' οἱ ἀρχαγγέλοι καὶ φθαρμίσασί την (χασμουριέται): — καὶ πάγει ἀφέντης ὁ Χριστὸς καὶ τῆς λέγει: ἦν τάχεις μάνη ἦν τάχεις μητέρα; ἐλούστηκα, παιδί μου, χτενίσθηκα καὶ ἔς τὸ θρονί μου κάθισα καὶ περάσαν οἱ ἀγγέλοι κ' ἀρχαγγέλοι καὶ φθαρμίσαστέ με (χασμουριέται) καλὲ μάνη, καλὲ μητέρα, δὲν εὐρέθηκε χριστιανὸς ἀγιασμένος, καὶ τὴν ἀγία Πέφτη λουτουρημένος, νὰ παρ' ἀλάτσι ἀπ' τὴν ἀλική, ἢ τρία φύλλ' ἀπ' τὴν ἐλγά, καὶ νὰ πῆ μιὰ φορὰ τὸ Πάτερ ἡμῶν, δύο φοραῖς τὸ Πάτερ ἡμῶν, (ἔως τὰς ἐννέα): — τὸν ἐξορκισμὸν τοῦτον τὸν λέγει τρεῖς, χασμουριούμενον συγχρόνως, ἔπειτα ξαναμετρεῖ μὲ τὸν πῆχυν του τὸ μανδηλοῦ καὶ τὸ εὐγάζει κατώτερον 6 δάκτυλα ἀπὸ τὸ πρῶτον μέτρον» (3).

Τὴν τελετὴν ταύτην οὕτως ἀφηγεῖται ὁ κύριος Ἀντωνιάδης ἐν τῇ Κρητικῇ αὐτοῦ (4)

Κὶ ἔρχετ' ἢ γραιῖα σταυρὸν δ' εἰς τ' ἀρβώστου τὸ μέτωπον κάμνει

*) = ὕπαγε Ὁ wachsmuth (ἐνθ.αν.σ. 60) δημοσιεύσας τὸν ἐξορκισμὸν τοῦτον ἀπορεῖ περὶ τῆς σημασίας τῆς συνειθεστάτης ἄλλως τε λέξεως ταύτης.

3) Μ. Χουρμούζη, Κρητικὰ. 1842 σ. 26—27.

4) Α. Ι. Ἀρτωριάδου, Κρητικῆς. 1868. σ. 323.

τρὶς, τοὺς δακτύλους ἐνούσα καὶ λόγους τινὰς ψυθιρίζει· ὕστερον δ' οὕτω φωνεῖ· «δῶσατέ μοι ρινόμακτρον.» Τοῦτο γίνουσα, φέρει τὸ ἄκρον τὸ ἐν τοῦ ἀγκῶνος πλῆσιον, ὅστις ἐπάνωμον κάτω καρδίας ὑπῆρχε πασχούσης· τ' ἄλλο δὲ ἄκρον εἰς κόμβον μικρὸν ἀπολήγον, ὁπόθεν ἄλλας ὀλίγον ὑπῆρχε, ἅς τὴν χεῖρα προσάγει τ' ἀρρώστου. εἶτα βραδέως κινουσα τὰ χεῖλη καὶ τ' ἄψυχον ὄμμα στρέφουσα ἐπάνω, τοιαῦτα τινὰ διηγήθη· «Ἡμέρα ἦτο, καθ' ἣν ὁ Χριστὸς εἰς τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐκαθέσθη· καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι πάντες αἰνοῦντες τὸν Πλάστην τοῦ κόσμου. Ἦλθε μὲν δὲρμα ζωσμένος ὁ Πρόδρομος, σάρκα μὴ ἔχων, ὄλος ὄστ' αὐτὸν δ' ἁγία Παρθένος καὶ μήτηρ ἔμελλ' ὡσαύτως εἰς θρόνον τάθ' ἀνατον σῶμα νὰ κλίνη· πρὶν ἐπιψάσει τὴν χεῖρα τοῦ πλάστου καὶ λέγει τοιαῦτα· «Τέκνον σ' ἐπότισα γάλα, ὁπόταν λυτρώων τὸν κόσμον ἐχυνες δάκρυ φορῶν ταπεινῶς τοῦ ἀνθρώπου τὴν σάρκα· Νεῦσον πρὸς χάριν μου τώρα ὁ βασκανὸς δαίμων νὰ φύγη, ὅστις τὸ αἷμα τοῦ Δράκου θολώνει μὲ βράζοντα σάλον, καὶ ἤνοιξε τραῦμα καρδίας, μαρμαίνον τὴν νέαν ζωὴν τοῦ κέλευσον ἵνα πρὸς ὄρη καὶ φάραγγα πόδα ταχέως φέρη, θηρία ζητῶν ὁμοιάζοντ' αὐτὸν τὴν καρδίαν. Τίγρις ἄς γίνη, μακρὰν τῆς οἰκίας αὐτῆς ἀπερρέτω! Βάσκανος βέβαια δαίμων τὴν σφαῖρα ἐξέπεμψ' ἐκείνην, ἥτις κατέρριψ' εἰς κλίνην τὸν πρῶτον τῆς Κρήτης ὀπλίτην, ὅστις καθ' ὄλον τὸν βίον ὑπῆρχε πιστὸς λατρευτῆς μου.»

Εἶπεν ἡ γραῖα, καὶ πάλιν μετρεῖ τὸ χειρόμακτρον, ὅπως εἶχε τὸ πρῶτον μετρήσει, καὶ τέσσαρας ἤδη δακτύλους μάλλον εὐρίσκει μακρὸν τὸ πανίον. Θαυμάζουν δ' οἱ περίξ, οἷς ἀποστρέφουσα τώρα τὸν λόγον, τοιαῦτα προσθέτει. «Τὼμμα τοῦ φθόνου ὁπόσον ἐπίθουλον εἶν' ἀγγοεῖτε· Πλέουσιν ναῦν εἰς λιμένα ἐβόησε τοῦτο πολλὰκις, δένδρον ἀνθοῦν ὡς τὸ βόδον ἐμάρανε μόνον προσβλέψαν, καὶ ἔκαμε παιδὶα μητρὸς βρωμαλέας εὐθύς φθισαίνοντα· Φέρετε πάντες μικρὸν φυλακτὸν εἰς τὸ στήθος ἐπάνω.»

Κατωτέρω, δὲ ἐν τῷ αὐτῷ ποιήματι ἀπαντᾷ ἕτερος τρόπος θεραπείας τῆς βασκανίας παρὰ Κρησίν:

«Φέρετ' ἀγγεῖον λοιπὸν ἀργυροῦν, ἐν χειρόμακτρον καὶ ὕδωρ.»

φώνησε τότε ἡ γραῖς ἡ δευτέρα· (Καλή δ' ἐκαλεῖτο)

Πάραιτα δὲ τὰ κομίζουσι οἱ περίξ ἱστάμενοι παῖδες

Κ' ὕδωρ προχέουσα τότε πληροὶ τὸ ἀγγεῖον, κατόπιν

θέτει αὐτὸ νὰ τὸ ἴδουν ἀκτινῆς θερμαί τοῦ ἡλίου.

Ἐπειτα δὲ ἐπ' αὐτοῦ τὸ χειρόμακτρον τείνει καὶ δένει.

Οὕτω δὲ τότε τ' ἀγγεῖον εἰς τὸν ὄμοτον ἐπαίρει,

ὅστε νὰ βρέξουν τ' ἀρρώστου τὸ μέτωπον δὺο σταγόνες.

Εἶτα σημάνασα τρὶς τὸν σταυρὸν μὲ τὴν χεῖρα τὸ χύνει

λέγουσα ταῦτα· «τὸ ὕδωρ αὐτὸ τὴν πυρὰν ν' ἀποσβέσῃ

ἥτις βιβρώσκει τανῶν νεανίαν ἀκαμαίον, Χριστέ μου!» (1)

Ἡ περὶ βασκανίας πρόληψις ἦν κοινοτάτη μεταξὺ πάντων τῶν λαῶν, καὶ ἐκ τούτου ἡ ἀρχαιότης αὐτῆς καταδεικνύται. Ἀνωτέρω παρεθέσαμεν λατίνους συγγραφεῖς ποιουμένους λόγον περὶ τῶν

1) αὐτ. Σ. 324.

ἀντιδότων τῇ ἐκ τοῦ πονηροῦ βλέμματος (obliquus oculus) ἐπενεχθείση βλάβη. Ἄλλα καὶ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ἦν ἡ πρόληψις αὕτη ἐρριζωμένη. (1) Ὁ Πλούταρχος ἐν ἰδιαιτέρῳ τοῦ Συμποσίου αὐτοῦ κεφαλαίῳ πραγματεύεται «περὶ τῶν βασκαίνων λεγομένων καὶ βάσκανον ἔχειν ὀφθαλμόν.» (2)

Ὁ Ἡλιόδωρος ἐν τοῖς Λίθιοπικοῖς αὐτοῦ ὑποτίθησιν Αἰγύπτιον ἱερέα ἐξηγουντα πῶς ἡ νόσος αὕτη ἐπέρχεται κατ' αὐτὸν ὁ ἀὴρ μολύνεται ὑπὸ βασκανίου ὀφθαλμοῦ, ἡ δὲ βασκανία προέρχεται ἐκ τῆς ἀναπνοῆς τοῦ μεμολυσμένου τούτου ἀέρος. (3) Λέγεται δ' ἀλλαχοῦ παρ' αὐτῷ ἡ νόσος «εὐτελής καὶ ἰαθῆναι βραδία» (4) πολλαὶ δ' ἀσθενεῖαι εἰς βασκανίαν ἀποδίδονται, δι' ἣ καὶ αἱ ἀκόλουθοι φράσεις λέγονται ἐπὶ ἀσθενῶν: «βασκανία σου καθήψατο, τάχα μὲν καὶ ὅτε ἐπόμπευες, πλέον δὲ ὅτε ἐβράβευες» (5) «ἡδικημένη παρὰ τῶν κακῶς ἰδόντων σε ὀφθαλμῶν» (6) «καὶ τοῦτον βάσκανος εἶδεν ὀφθαλμός» (7) Ἡ πρόληψις δὲ ἐπὶ τοσοῦτον ἐπεξετάθη ὅστε ἐνομιζέτο ὅτι καὶ ζῶα, ὡς ἐπὶ παραδείγματι τὰ πτηνὰ,

1) Becker, Charikles, 1840 τ. II σ. 408—410. 291.—Rottiger, Kleine Schrift. τ. III. σ. 411. Dodwell, A-classical, and Topographical Tour through Greece. 1819 τ. II σ. 30—36, ἐνθα καὶ ὀλίγα περὶ τῆς βασκανίας παρ' ἡμῶν. — ο Jahu, Weber di Wirkung des bösen Blicks bei den Alten. ἐν Berichten des Sächs. Gesell. d. Wissenschaft. τ. VII σ. 29—110 (1855). Ἐν τῇ πραγματείᾳ αὕτῃ γίνεται λόγος καὶ περὶ τῆς βασκανίας παρὰ Ῥωμαίοις, ἀναφέρονται δὲ καὶ τινὰ περὶ τῆς παρ' ἡμῶν βασκανίας ἐκ σημειώσεων τοῦ L. Ross.

2) Πλούταρχ. Συμποσ. E. 7.

3) Ἡλιόδωρ., Λίθιοπ. Γ. 7. 8. σ. 86—87. Bekker.

4) αὐτ., Δ. 5. σ. 101 ed Bekker.

5) αὐτ.

6) αὐτ. Γ. 19 σ. 96. Bekker.

7) αὐτ. Γ. 41.

ἐνίοτε βασκαίνουσιν ἄλληλα. (8)

Κατὰ τὸν μεσαῖον αἰὶ περὶ τῶν βασκανίων προλήψεις εἶχον ἐπεκτανθῆ, ὁ δὲ περίφημος δαιμονογράφος Delancer ἀποδίδει τὴν ἐπιρροὴν τοῦ κακοῦ βλέμματος τῶν μάγων εἰς τὸν δαίμονα. (9) εἶναι δὲ μέχρι τοῦ νῦν κοινοτάτη παρὰ πᾶσι τοῖς λαοῖς τῆς Ἀσίας, (10) πρὸ πάντων δὲ παρὰ τοῖς Ἀραβί, (11) καὶ Πέρσαις, (12) ἦν δὲ ἀπ' ἀρχαιοτάτων γνωστὴ καὶ παρὰ τοῖς Ἑβραίοις. (13) Ἐν Τουρκίᾳ (14) παρὰ τοῖς Ἀλβανοῖς, (15) παρὰ τοῖς καθ' ἡμᾶς Ἑλλήσιν (16) εἶναι βαθύτατα ἐρριζωμένη ἡ τοιαύτη πρόληψις, ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν Εὐρωπαϊκῶν λαῶν, ἀναφέρονται τοὺς Σλαῦους, τοὺς Γερμανοὺς (blossen ἢ schädlichen Blicke καὶ äble ἢ böses Auge), τοὺς Ἄγγλους (evil ayge), τοὺς Γάλλους (mauvais oeil), τοὺς Ἰταλοὺς (gettare gli sguardi, Neapol. jettatura, fa-

8) Αἴλιαν., Ζῶων ἱστ. Α, 35. Ποιη. ἱστ. Α. 15.

9) Delancre, De l'incrédulité et mécréance du sortilege pleinement convaincus. 1612. V. traité: De la fascination. Περὶ Chr. Fromman, De fascinatione Norimb. 1675. εἰς 4ον.

10) Pococke, Description of the East. τ. I σ. 281. Michaud, Correspondance d'orient τ. VI. σ. 89. τ. VII. σ. 538.

11) D'Arvieux, Moeurs et coutumes des Arabes σ. 207. 272. 282. Journey to Megui neg σ. 61.—Journal Asiatique 3em. série 1838 τ. V. σ. 233—238, ἐνθα πολλοὶ Ἀραβες συγγραφεῖς παρατίθενται.

12) Journal Asiatique, αὐτ. σ. 238—240, ἐνθα καὶ πολλαὶ μαρτυρίαι Περσῶν συγγραφῶν.

13) Δευτερονόμ. ΚΗ'. 54. 56.

14) Walsch, Voyage en Turquie σ. 96. κλπ.

15) Hahn, Albanes, sche Studien. τ. I. σ. 159.—Hughes, Voyage en Albanie τ. II. σ. 259.

16) Ἐκτὸς τῶν πολλαχοῦ τῆς πα-

scino dei malva ji occhi) (16) κλπ. Πρὸς δὲ τούτοις εἶναι διαδεδομένη τὰ μέγιστα καὶ εἰς πολλὰς τῆς Ἀφρικῆς χώρας. (17)

N. P. ΠΟΛΙΤΗΣ.

ΑΙ ΚΥΚΛΑΔΕΣ ΕΠΙ ΤΩΝ ΜΗΔΙΚΩΝ ΠΟΛΕΜΩΝ.

(Ἀπόσπασμα ἐκ τῆς Ἀνεκδότου ἱστορίας τοῦ ἐν Σύρῳ Δικηγόρου *T. Am-πελά.*)

Γεγονός τι διαδραματισθὲν ἐν Νάξῳ περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ε'. Π. Χ. αἰῶνος διδὲι ἡμῖν νύξιν τινὰ περὶ τῆς καταστάσεως τῶν Κυκλάδων καὶ τῆς Σύρου κατὰ τὰς παρχμονὰς τῶν Περσικῶν πολέμων. Τὸ γεγονός τοῦτο εἶνε ἀξιοσημείωτον καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν Ἑλλήνων, διότι τοῦτο ἦτο τὸ προανάκρουσμα τῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ἰωνικῆς φυλῆς.

Ἡ Νάξος κατὰ τὸν ἕκτον αἰῶνα ἦτο νήσος ἀξία λόγου ἔχουσα πολλοὺς μὲν κατοίκους, ἀξιόλογον στόλον καὶ ἀτακισχιλίους ὀπλίτας, ὅσον δηλαδὴ στρατὸν σύμπασα ἡ ἐλευθέρα νῦν Ἑλλάς. Ἡ Νάξος καὶ πᾶσαι αἱ λοιπαὶ Κυκλάδες ἦσαν ἀνεξάρτητοι. Αἱ Ἀθηναῖοι δὲν εἶχον ἔτι ἀπορροφήσει περὶ ἑαυτὰς τὴν δύναμιν αὐτῶν, ἡγεμονεύοντος τοῦ Πεισιστράτου. Ἐκάστη τῶν Κυκλάδων ἐκυβερνᾶτο ὀλιγαρχικῶς. Ὁ τύραννος τῆς Νάξου

ρούσης πραγματείας ἀναφερομένων συγγραφέων βλ. καὶ *Tournefort, Voyage du Levant*. τ. I. σ. 145.—*Ross, Inselreisen* σ. 75.—*Soutzo, Hist. de la Révolution grecque* σ. 131.—*Conze, Thrak. Inselreisen* σ. 28.

16) Βλ. ἱστορίαν βασιάνου ἰταλοῦ ἡγεμόνος ἐν *A. Dumas, Impressions de Voyage. Le corricolo*. τ. I. (*La jettatura*).

17) *Lyon, Voyage dans le nord de l'Afrique*. σ. 34. 43. 55.—*Irby and Mangles, Travets* σ. 113 ur.—*Journal Asiatique 3em serie* τ. V. σ. 241.

Λύγδαμις, σύγχρονος τοῦ Πεισιστράτου, καθαιρεθεὶς εἶχεν ἐγκαταλείψει τὴν Νάξον εἰς τὸ ὀλιγαρχικὸν κόμμα, ὅπερ πολεμηθὲν ὑπὸ τοῦ Δήμου ἀπεδιώχθη τῆς Νάξου· οἱ ἐξορισθέντες ὀλιγαρχικοὶ κατέφυγον εἰς Μίλητον ζητοῦντες παρὰ τοῦ τυράννου τῆς Μιλήτου Ἀρισταγόρα βοήθειαν ὅπως ἐπιναλάβωσι τὴν ἐν Νάξῳ ἐξουσίαν. Ὁ Ἀρισταγόρας προθύμως ἀπεδέχθη τὴν πρόκλησιν, ἀλλ' ἔκρινε καλὸν νὰ καλέσῃ βοηθὸν τὸν Σατράπην τῶν Σάρδεων καὶ τῆς δυτικῆς μικρᾶς Ἀσίας Ἀρταφέρνην, ἀδελφὸν τοῦ Δαρείου.

Ὁ Ἀρταφέρνης συνεφώνησε μὲν μετὰ τοῦ Ἀρισταγόρα νὰ ἐγκαταστήσῃ τὴν ὀλιγαρχίαν ἐν Νάξῳ, ἐπαναφέρων τοὺς ἐξοριστοὺς Ναξίους, ὑπέσχετο δὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐμελλε διὰ τούτου νὰ κατακτήσῃ καὶ τὴν Νάξον καὶ τὰς λοιπὰς Κυκλάδας. Ὁ Δαρεῖος εὐρέθη σύμφωνος καὶ μετὰ ἐν ἔτος μεγάλη στρατιὰ περσικὴ καὶ ναυτικὴ ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τοῦ Πέρσου Μεγαβάτου ἀπέπλευσεν ἐπὶ τὴν Νάξον μετὰ τοῦ Ἀρισταγόρα καὶ τῶν φυγάδων Ναξίων. Φθάντες ἐξώθησαν τῆς Νάξου περιπλέκοντες εἰς ἔριδὰ τινὰ ὁ Ἀρισταγόρας καὶ ὁ Μεγαβάτης· οὗτος θέλων νὰ καταστρέψῃ τὰ σχέδια τοῦ Ἀρισταγόρα, παραγγέλλει εἰς τοὺς Ναξίους ὅτι κινδυνεύουσιν. Οἱ Ναξιοὶ παρασκευάζονται εἰς πόλεμον, φθάνει ὁ στόλος τοῦ Μεγαβάτου, πολιορκεῖ αὐτοὺς τέσσαρας ὅλους μῆνας καὶ ἐπὶ τέλους ἀναγκάζεται νὰ ἐπανέλθῃ ἄπρακτος εἰς Ἰωνίαν, κτίσας μόνον πύργον τινὰ ἐν Νάξῳ, ἐνθα ἐγκατέστησεν τοὺς φυγάδας Ναξίους, οὓς καὶ ἀφῆκεν ὡς ἐν φρουρίῳ.

Τοῦτο ἐδείνωσε τὰ πράγματα. Ὁ Ἀρισταγόρας μὴ δυνάμενος νὰ πληρώσῃ τὴν ἔξοδα τοῦ ματαίου τούτου πολέμου, θέλων δὲ νὰ δεσπόσῃ ἔτι ἐν Ἰωνίᾳ, συνεννοεῖτο μετὰ τοῦ πειθεροῦ τοῦ Ἰστιαίου καὶ παρασκευάζει γενικὴν ἐπανάστασιν τῶν Ἰωνῶν κατὰ τῶν Περσῶν. Ὁ κατὰ τῆς Νάξου στόλος τῶν Περσῶν παρέμενον ἔτι ἐν Μυσοῦντι. Οἱ ναῦται παρὰ κινήσαντες ὑπὸ τοῦ Ἰστιαίου καὶ Ἀρισταγόρα στασιάζουσι κατὰ τῶν Περσῶν καὶ οὕτω ἐκρήγνυται ἡ σπουδαία ἐκείνη ἐπανάστασις τῶν Ἰωνῶν ἢ καταδικα-

σθεῖσα μὲν ὡς ἀσύνητος ὑπὸ τοῦ Ἐκαταίου καὶ πολλῶν κριτικῶν ἱστορικῶν οὐχ ἦντο συντελέσασα εἰς τὸ νὰ διασπασθῇ ἡ δουλικὴ σχέσις τῶν Ἰωνῶν μετὰ τῶν Περσῶν καὶ οὕτω νὰ ἐπέλθῃ τὸ κατὰ Περσῶν μῖσος, κατόπιν δὲ οἱ Περσικοὶ πόλεμοι, οἵτινες ὄσον καταστροφὴν προξένησαν τῇ Περσίᾳ, τοσαύτην δόξαν περιποιήσαντο τῇ Ἑλλάδι (1).

Ἐξέθεσα λεπτομερέστερον τὸ ἐν Νάξῳ διαδραματισθὲν πρᾶξι κόπημα τῶν ὀλιγαρχικῶν, διότι ἐκ τούτου δύναται τις νὰ λάβῃ τινὰ ἰδέαν τῆς καταστάσεως τῶν Κυκλάδων κατ' ἐκείνον τὸν αἰῶνα.

Δεσπόζουσα φυλὴ ἐν ταῖς νήσοις ταύταις ἦτο πλέον ἡ Ἰωνικὴ. Μάλιστα οἱ Σύριοι, ὡς καὶ ἀλλαχοῦ ἐρρήθη, ἀπὸ πολλῶν ἤδη χρόνων ἐθεωροῦντο Ἴωνες καὶ αὐτὸς ὁ Θαλῆς ἐν τῇ πρὸς τὸν Φερκεύδην ἐπιστολῇ του ὀνομάζει τὸν Φερκεύδην Ἴωνα, καὶ ἡ λαλουμένη γλῶσσα διετῆρει τοὺς ἰωνικοὺς τύπους, ὡς περὶ τῆς γλώσσης καὶ τοῦ ὕφους τοῦ Φερκεύδους ἔκρινον, οἱ γραμματικοὶ Ἀπολλώνιος καὶ Ἡρωδιανός (2).

Ἐκ τοῦ ὀλιγαρχικοῦ πολιτεύματος τῆς Νάξου κατ' αὐτὸν τὸν αἰῶνα δυνάμεθα νὰ εἰκάσωμεν καὶ τὸ τῆς Σύρου· διότι μέχρι τῆς ἐποχῆς ταύτης αἱ νῆσοι πᾶσαι ἔμεινον ἔτι ἀνεξάρτητοι καὶ αὐτοδιοικητοί. Φαίνεται ὅμως, ὅτι ἀμέσως μετὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον τὸ πολιτεύμα οὐ μόνον τῆς Σύρου ἀλλὰ καὶ πασῶν τῶν Κυκλάδων ἀφομοιώθη πρὸς τὸ τῶν Ἀθηναίων, διότι ἐν ταῖς ψηφίσμασιν, ἃ θὰ ἴδωμεν ἐν ταῖς κατόπιν, διατηροῦνται οἱ τύποι οἱ φαινόμενοι ἐν ταῖς ψηφίσμασιν τῆς Βουλῆς καὶ τοῦ Δήμου Ἀθηναίων, καὶ οὐ μόνον φαίνεται τις ἀφομοίωσις ὡς πρὸς τὴν Βουλὴν καὶ τὸν Δῆμον ἀλλὰ καὶ πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν πρυτάνεων καὶ τὰς πανηγύρεις καὶ τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ θεάτρα καὶ τὰς ἐν τῷ θεάτρῳ στέψεις διασημῶν πολιτῶν.

(1) Ὁ Ἡρόδοτος λεπτομερῶς ἱστορεῖ ταῦτα—βλ. Παπαρ. ἱστορ. Ἑλ. Ἑθν. Τομ. Α'. σελ. 345.

(2) Ἰδ. τὸ Κεφ. Φερκεύδης ὁ Σύριος.

Πληροφορίαν λεπτομερῆ περὶ τῆς κατὰ τὸν Ε'. αἰῶνα καταστάσεως τῆς Σύρου δὲν εὗρον οὐδαμοῦ, διότι κατ' αὐτὴν τὴν ἐποχὴν ἐκ τῶν νήσων ἡ Νάξος ἀπερρόφησε τὴν προσοχὴν τῶν Ἑλλήνων, ὡς ἰσχυρὰ νήσος καὶ τὴν τῶν Περσῶν ὡς εὐφορος.

Ἡ Ἰωνικὴ ἐπανάστασις ἔλαβε τέλος οὐχὶ τοσοῦτον εὐχάριστον διὰ τοὺς Ἴωνας· διότι ἀλωθείσης τῆς Μιλήτου ὑπὸ τῶν Περσῶν ἐν ἔτει 496 ἢ 495 πρὸ Χριστοῦ κατέπεσεν ἡ δύναμις τῶν Ἰωνῶν ἐπὶ τινὰ χρόνον, ἐστερουντο δὲ αἱ ἰωνικαὶ πόλεις μιᾶς ἰσχυρᾶς προστάτιδος. Φοινικικοὶ στόλοι ἤρχισαν ἐνοχλοῦντες τὰς νήσους καὶ βαθμηδὸν ἀνεπτύσσεται σφοδρὸν μῖσος κατὰ τῶν Περσῶν ἐκ μέρους τῶν Ἑλλήνων, ὅπερ κατέστησεν ἀναπόδραστον ἀνάγκην τοὺς τοσοῦτον ἐνδύξους διὰ τὴν Ἑλλάδα Περσικοὺς πολέμους, ἂν τοσοῦτον ἀστείως ἠρνήθη τὴν ἱστορικότητα ὁ ἄλλοτε πρεσβευτὴς τῆς Γαλλίας ἐν Ἀθήναις *Cobineau*.

Ἐντεῦθεν ἀρχεται ἡ εἰς τὰ πράγματα τῶν Ἑλλήνων μερίστη συμμετοχὴ τῶν Ἀθηναίων, οἵτινες ὡς προστατεύοντες τὴν Ἰωνίαν, ἀποικίαν αὐτῶν, υἰοθέτησαν πρῶτοι τὸ κατὰ τῶν Περσῶν μῖσος καὶ ἠρίστευσαν εἰς τὰς κατ' αὐτῶν μάχας.

Ἄλλ' ἐν ἔτει 490 πρὸ Χριστοῦ αἱ νῆσοι, ἐν αἷς καὶ ἡ Σύρος, ἀπόλωσαν τὴν ἀνεξαρτησίαν ὑποταχθεῖσαι εἰς τὴν δυναστείαν τῶν Περσῶν.

Οἱ Ναξιοὶ τοῦ ἔτους τούτου δὲν ἦσαν οἱ πρὸ ὀλίγων ἔτων ἀντισταθέντες ἐπὶ τέσσαρας μῆνας κατὰ τῶν ὑπὸ τὸν Μεγαβάτην Περσῶν, ἀλλὰ δειλιάσαντες ἀφῆκαν τὴν πόλιν αὐτῶν ἔρημον, ἢ ἐνέπρησαν θηριωδῶς οἱ Πέρσαι. Ἡ πτώσις τῆς Νάξου συνεπῆνεγκε τὴν πτώσιν τῶν λοιπῶν νήσων, αἵτινες ὑποτασσόμεναι εἰς τοὺς Πέρσας, παρέδιδον αὐτοῖς ὁμήρους πίστεως καὶ ἄνδρας πρὸς πόλεμον. Τότε ὑπετάχθη καὶ ἡ Σύρος εἰς τοὺς Πέρσας· ἐξάγω δὲ τοῦτο ἐκ τῆς πληροφορίας ὅτι μόνη ἡ Δῆλος ἐκ πα-

σών τῶν Κυκλάδων (1) εἶχε μείνει ἐλευθερία, ὡς ἰσρά νήσος.

Τινὲς τῶν Κυκλάδων μεθεῖξαν τῶν Περσικῶν πολέμων· μάλιστα ἡ Πάρος, προσενεγκούσα μίαν τριήρη εἰς τοὺς Πέρσας κατὰ τῶν Ἑλλήνων, παρ' ὀλίγον νὰ πάθῃ χεῖριστα ὑπὸ τοῦ Μιλτιάδου, ὅστις τιμωρῶν αὐτὴν κατόπιν ἐπῆλθεν μὲ ἐξομύκοντα πλοῖα καὶ ἐζήτηε ἑκατὸν τάλαντα λόγῳ τιμωρίας. Καὶ τὸ μὲν σχέδιόν του δὲν ἐπραγματοποιήθη ἕνεκα ἀπροόπτου τινὸς συμβάντος — ἕνεκα φανείσης τινος πυρκαϊᾶς φοβερᾶς εἰς τὰ δάση τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἧς περ ἡ λάμψις ἔφθασε μέχρι Πάρου, φοβίσασα αὐτὸν ὡς τις κακὸς οἰωνός — ὁ δὲ Μιλτιάδης πληρωθεὶς τὸν μῆρον κατὰ τινὰ ἐν Πάρῳ μάχην καὶ εἰσαχθεὶς εἰς δίκην ὡς λύσας τὴν πολιορκίαν τῆς Πάρου χάρις εἰς τὰ Περσικὰ θῶρα καὶ χρήματα, ἀπέθανεν ἐν τῇ φυλακῇ κατὰ τὸ 481.

Ἐνταῦθα ἠναγκάσθη, ἵνα προσάξω τινὰ ἱστορικὰ συμπεράσματα περὶ Σύρου, ν' ἀναφέρω σχετικὰ τινὰ πρὸς τοὺς μηδικοὺς πολέμους συμβάντα ἐν ταῖς νήσοις τῶν Κυκλάδων. Πρῶται αἱ νῆσοι ἔδωκαν γῆν καὶ ὕδωρ εἰς τὸν ζητήσαντα πρὸς ἐνδειξὴν ὑποταγῆς Πέρσῃ μονάρχῃ, τινὲς μάλιστα παρέσχον καὶ πλοῖα ἅτινα ὅλα ἦσαν δεκαεπτὰ. Δυστυχῶς δὲν ὑπάρχει τις εἰδήσις περὶ μεθεξέως ἢ μὴ τῆς Σύρου, ἐν ᾧ τῶν ἄλλων μνημονεύονται τὰ ὀνόματα, μάλιστα διεσώθη καὶ τὸ ὄνομα τοῦ πλοιοῦρχου μιᾶς Τηνίας τριήρους Παναίτιου Σώσιμένου, ἧτις παρευρεθῆσα ἐν Σαλαμῖνι κῆτομόλησεν ἀπὸ τῶν Περσῶν εἰς τοὺς Ἑλληνας (2). Καὶ ἐτέρου δὲ

(1) Περὶ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἤρχισαν διακρινόμεναι κυρίως διὰ τοῦ ὀνόματος τούτου αἱ σημεριναὶ νῆσοι τῶν Κυκλάδων, ὧν τινες κατὰ τὴν ἀρχαίαν ἐποχὴν ἀπετέλουν μέρος τῶν Σποράδων, ἐν αἷς καὶ ἡ Θήρα· ἰδοὺ ὁ λόγος δι' ἐν ἐν τῷ πρώτῳ κεφαλαίῳ τῆς παρούσης ἱστορίας ἀπαριθμῶν τὰς Κυκλάδας, δὲν προσέθηκα ἐκεῖ τὴν Θήραν

(2) Ὁ Τήνιος οὗτος πλοιοῦρχος μά-

νησιώτου παρευρεθέντος μὲ πλοῖον Νάξιον ἐν Σαλαμῖνι διέσωσεν ἡ ἱστορία τὸ ὄνομα καὶ ὑμνήσεν ἡ ποίησις τὸ τοῦ Ναξίου Δημοκρίτου (3) ὅστις τρίτος ἤνοιξε τὴν μάχην.

Μὴ ἔχων ν' ἀναφέρω τι ἐνταῦθα περὶ τῶν Συρίων, προστίθημι μόνον ὅτι ἡ Περσικὴ τῶν Κυκλάδων κατάκτησις δὲν διήρκεσε μακρὸν χρόνον, διότι ἀμέσως μετὰ τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν, ὁ Ἑλληνικὸς στόλος καταδιώκων τὸν ἠττηθέντα Περσικὸν διήλθε διὰ τῶν Κυκλάδων, ἐκδιώκων μὲν ἐκεῖθεν ὄσους εὗρισκεν Πέρσας, καθυποτάσσων δὲ αὐτοὺς εἰς τὸ κράτος τῶν ἡγεμονούντων τῆς Ἑλλάδος Ἀθηναίων (480 Π. Χ.).

Ὁ Θεμιστοκλῆς εὗρισκόμενος εἰς Ἄνδρον μετὰ τοῦ στόλου ἔστειλε πλοῖα καὶ ὀπλίτας εἰς τὰς πέριξ νήσους φορολογῶν καὶ τιμωρῶν ἐκείνας ἐξ αὐτῶν, ὅσαι εἶχον συνταχθῆ μετὰ τῶν πολεμίων. Ἀπὸ τούτου αἱ νῆσοι, ἐν αἷς καὶ ἡ Σύρος ἦσαν πάλιν ἐλευθεραί.

Ἐνεκα τῆς Δήλου εἰς ἣν συνεκεντροῦντο συνεχῶς οἱ στόλοι τῶν Ἑλλήνων (4) καὶ ἕνεκα τῆς Νάξου ἧτις ἦτο

τυς ὧν τῶν στρατηγημάτων τοῦ Θεμιστοκλέους παρὰ τῷ Πέρσῃ μονάρχῃ, αὐτομολήσας εἰς τοὺς Ἑλληνας, καθ' ἣν στιγμὴν οὗτοι θορυβωδῶς συνεσκέπτοντο περὶ τοῦ σχεδίου τῆς μάχης, συνετέλεσε τὰ μέγιστα διὰ τῆς μαρτυρίας εἰς τὴν ἀπόφασιν αὐτῶν. (Ἰδε λεπτομερ. παρὰ Ἡροδότ. — Παπαρ. Ἰστ. Ἑλ. Ἔθνους Τόμ. Α. σ. 459).

(3) Ὁ ποιητὴς Σιμωνίδης ἐποίησε ταῦτα περὶ τοῦ θριαμβεύσαντος τούτου Ναξίου.

Δημόκριτος τρίτος ἤρξε μάχης, ὅτε παρ' Σαλαμῖνα Ἑλληνας Μήδοις σύμβalon ἐν πελάγει· πέντε δὲ νῆας ἔλεν δῆτων, ἕκτην δ' ὑπὸ χεῖρα ῥύσατο βαρβαρικὴν Δωρίδ' ἄλισκομένην.

(4) Τῆς Δήλου ὁ λιμὴν ἦτο μεγάλης χωρητικότητος διότι ἐκτὸς τοῦ Ἀσωτυχίδα σταθμεύσαντος αὐτόθι μετὰ 110 πλοίων τῷ 479 π. χ. καὶ ἄλλοι στόλοι

νῆσος πολυστῆμαντος διὰ τὸν πληθυσμὸν καὶ τοὺς ὀπλίτας τὸ ἀκμαῖον πέλαγος εἶχεν ἐξασφαλισθῆ ἐπὶ τινὰ χρόνον ἀπὸ τῶν Περσικῶν καὶ πειρατικῶν ἐπιδρομῶν. Οἱ νησιῶται καὶ πάλιν μετέσχον τοῦ ἐν ἔτει 478 ὑπὸ τὸν Σπαρτιάτην Πausανίαν κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου. Γνωστὸν δ' ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι ὁ Πausανίας οὗτος ἀπὸ Σπαρτιάτου εἰς Σατράπην μεταβληθεὶς ἐπετάχυνε μὲν τὴν πτώσιν του, ἠνάγκασε δὲ διὰ τῆς διαγωγῆς του τοὺς Ἴωνας καὶ πολλοὺς τῶν ἄλλων Ἑλλήνων νὰ συμπαθήσωσι καὶ προσκολληθῶσι μᾶλλον τοῖς Ἀθηναίοις. (1)

παρεχίμασαν ἐν αὐτῇ.

1) Σημειώσων ἐνταῦθα ὅτι ἐκ τῶν Κυκλάδων ἀναφέρονται ἐνομοστί ὡς λαβοῦσαι μέρος εἰς τὸν κατὰ τῶν Περσῶν πόλεμον αἱ ἐξῆς νῆσοι.

Ἡ Κέως πέμψασα εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι ναυμαχίαν δύο τριήρεις καὶ δύο πεντηκόντορους (Ἡροδότ. Βιβλ. 8. Κεφ. 1) αἰεπάτε δ' ἔμμενε σύμμαχος τῶν Ἀθηναίων.

Ἡ Κύθνος παρέσχε μίαν ναῦν καὶ μίαν πεντηκόντορον κατὰ τῶν Περσῶν ἦτο δὲ σύμμαχος καὶ φόρου ὑποτελὴς τοῖς Ἀθηναίοις (Ἡροδ. Βιβλ. 8. 46. καὶ Δημοσθένους περὶ συντάξεων σ. 176).

Ἡ Σέριφος προσέφερε μίαν πεντηκόντορον (Αὐτόθι κεφ. 46).

Ἡ Ἄνδρος ἐγένετο καὶ αὕτη ὑποτελὴς τῶν Ἀθηναίων καὶ ἡ Τήνος μετέσχε τοῦ πολέμου κατὰ Περσῶν καὶ ἐνεγράφη εἰς τὸ ἀνακτεθὲν ἐν Ὀλυμπίᾳ ἐπίγραμμα τῶν μετασχόντων.

Ἡ Νάξος μετέσχε καὶ ναυτικῶς καὶ κατὰ ξηρὰν ἐν Πλαταιαῖς (Διοδώρου V. 52) καὶ ὑπετάχθη τοῖς Ἀθηναίοις.

Ἡ Πάρος ἔστειλε μίαν ναῦν καὶ ἐγένετο κατόπιν ὑποτελὴς τοῖς Ἀθηναίοις.

Ἡ Μῆλος καὶ ἡ Θήρα δὲν μετέσχον τῆς συμμαχίας τῶν Ἀθηναίων (Θουκυδ. II, 9). Ἀλλ' ἡ Μῆλος ἀπέστειλεν εἰς Σαλαμῖνα δύο πεντηκόντορους καὶ ἔπειτα μὴ θέλουσα νὰ ὑποκύψῃ τῇ συμμαχίᾳ τῶν Ἀθηναίων ἦλθεν εἰς πόλεμον ἐως οὗ ὑπετάχθη εἰς αὐτοὺς μὲ μεγάλας ζημίας.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης περιελθούσης τῆς ναυτικῆς τῶν Ἑλλήνων δυνάμεως εἰς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀθηναίων, οὗτοι ἤρχισαν ἔχοντας συμμάχους μὲν κατὰ λέξιν, ὑποχειρίους δὲ κατ' οὐσίαν τὰς νήσους, ἐν αἷς καὶ τὴν Σύρον, ὡς θέλομεν ἀμέσως ἰδεῖ. Μετὰ τὴν πτώσιν τοῦ Σπαρτιάτου Πausανίου, ἀποτυχῶν καὶ ὁ διάδοχός του Δόρις νὰ συγκρατήσῃ τὴν ναυαρχίαν τῶν Σπαρτιατῶν ἐπανῆλθεν εἰς Σπάρτην. Ἐκτοτε ἀποχωρησάντων τῶν Σπαρτιατῶν, ἀνέλαβον τὸν ἐξωτερικὸν κατὰ τῶν Περσῶν πόλεμον οἱ Ἀθηναῖοι μετὰ τῶν νησιωτῶν, θέλοντες νὰ ἐξασφαλίσωσιν ἐντελῶς τὴν ἐλευθερίαν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ πάσης νεωτέρας Περσικῆς ἐπιδρομῆς.

Τότε συναλθόντες οἱ Ἀθηναῖοι καὶ οἱ νησιῶται διοργάνωσαν τὰ τῆς κοινῆς συμμαχίας, εἰς ἣν ἔλαβε μέρος καὶ ἡ Σύρος.

Τιμολέων Δ. Ἀμπελάς
Δικηγόρος.

ΟΜΙΓΑ ΤΙΝΑ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ.

Ὁ Τίτος Φλάβιος Κλήμενς ὁ καὶ κοινότερον Ἀλεξανδρεὺς ὀνομαζόμενος, καὶ τοῦτο διότι ἐπὶ πολλὸν χρόνον διέμεινε αὐτόθι, ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις καὶ τὸ μὲν πρῶτον ἦτο Ἑθνικὸς φιλόσοφος μετὰ δὲ ταῦτα ἔγενετο Χριστιανός. Περιελθὼν δὲ κατ' ἀρχάς ὄλην τὴν Ἑλλάδα, τὴν Καλλαβρίαν, καὶ τὴν μικρὰν Ἀσίαν, κατέφυγε τέλος εἰς τὴν Αἴγυπτον, ὅπου ἤκουσε πολλοὺς Χριστιανούς Διδασκάλους, τῶν ὁποίων οὐθενὸς ὄνομα ἀναφέρει. Ὁ δὲ τελευταῖος καὶ πλησίον τοῦ ὁποίου εἰς Αἴγυπτον

Ἡ Σίφνος παρευρέθη εἰς τὴν ἐν Σαλαμῖνι κατὰ Περσῶν μάχην μὲ μίαν πεντηκόντορον. Αὗται ἀναφέρονται ὡς μετασχοῦσαι τοῦ πολέμου. Βεβαίως ὅμως καὶ αἱ λοιπαὶ Κυκλάδες οὐ μόνον μετέσχον ἀλλὰ καὶ περιῆλθον, ὡς φόρου ὑποτελεῖς τοῖς Ἀθηναίοις, ἀλλὰ δὲν ἐμνημονεύθησαν πᾶσαι.

διέμεινε ἐκαλείτο Πανταῖνος, κατηχη-
τής ὢν τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ χριστιανι-
κοῦ σχολείου· ἐνταῦθα δὲ οὗτος, ὡς
καὶ εἰς πάντα τᾶλλα μέρη, καταγινό-
μενος ἀνευδότως περὶ τὴν φιλοσοφίαν
τὴν ὁποίαν ἔμαθεν ἐκ διαφόρων φιλο-
σοφικῶν αἱρέσεων, ἠνόησε δι' αὐτῆς
τὴν ἀλήθειαν ἣτις αἰείποτε ἔφερε καὶ
θέλει φέρεαι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν δι-
καιοσύνην καὶ εἰς τὴν γνῶσιν αὐτῆς τῆς
θεότητος. — Ἐφφώνει δὲ ὅτι σπου-
δαζὼν τις τὸ φιλοσοφικὸν σύστημα
τῶν τε Ἑλλήνων καὶ βαρβάρων καὶ
ἀπαρτίζων ἐν ὅλον δι' αὐτῶν, ἄτινα πε-
ριεῖχον τὸ ὅλον τῆς αἰωνίου ἀληθείας,
πάντως ἤθελε συστήσει σύστημα τι
ὑπερδὲν ἤθελεν εἶσθαι μακρὰν τῆς Χρι-
στιανικῆς Διδασκαλίας. — Ταύτην δὲ
τὴν Διδασκαλίαν τὴν ἔλαβεν ὁ Κλήμης
ἀπὸ τῶν Πανταίνων, καὶ εἶναι ἡ βᾶσις
τοῦ ἐγκωμίου τὸ ὁποῖον προσέφερον εἰς
τὸν καιρὸν τοῦ Πανταίνου εἰς τοὺς προ-
στάτας τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Σχολείου
τῆς Χριστιανικῆς φιλοσοφίας. — Ὅτε
δ' ὁ Πανταῖνος ἀπεστάλη κατὰ τὸ 189
ἔτος εἰς τὰς Ἰνδίας ὑπὸ τοῦ Δημη-
τρίου Ἐπισκόπου ὄντος τῆς Ἀλεξαν-
δρείας, διεδέχθη τὸ Σχολεῖον τῆς Κα-
τηχήσεως ὁ Κλήμης. Τοσοῦτον δ' ἐπέ-
δωκεν εἰς τὸ Ἐπάγγελμα τοῦτο ὁ Κλή-
μης κατὰ τε τὴν ἀξίωσιν καὶ τὴν
πολυμάθειαν, ὅσον οὐδεὶς. Αὐταὶ ὄθεν
αἱ δύο μεγάλαι ἀρεταὶ συνέτεινον ὥστε
νὰ συρρέῃ πολὺ πλῆθος πρὸς αὐτὸν, τῶν
ὁποίων εἷς ἦτο καὶ ὁ Ὠριγένης, ὅστις
ἐγένετο καὶ διάδοχός του, ὅτε ὁ Κλή-
μης καταλιπὼν τὴν Ἀλεξανδρείαν ἐν
καιρῷ τοῦ ὑπὸ Σεβήρου καταδιωγμοῦ
τῶν Χριστιανῶν, διέτριβεν εἰς Ἱερου-
σαλήμ καὶ Ἀντιόχειαν, ἕως οὗ ἐπέ-
στρεψεν. Ὁ δ' Εὐσέβιος κατὰ τὸ 195
ἔτος ἐνομάζει αὐτὸν καὶ Ἱερέα. Ὁ δὲ
χρόνος τῆς τελευταίας αὐτοῦ ἔσται ἄ-
γνωστος, συμπεραίνουσιν ὅμως ὅτι ἐγένε-
το τοῦτο εἰς Ἀλεξανδρείαν ἐπὶ τῆς
Αὐτοκρατορίας Ἀντωνίνου τοῦ Καρ-
κάλη.

Περὶ δὲ τῆς Πολυμαθείας καὶ εὐφρα-
δίας τοῦ Κλήμεντος, ἰκανὴ ἀπόδειξις
καὶ μαρτυρία τούτου ἔφωσαν τὰ ἐμ-

θηρῆ αὐτοῦ συγγράμματα τῶν ὁποίων
σώζονται τ' ἀκόλουθα.

Α'.) *Λόγος Προτρεπτικός*, ἦτοι συμ-
βουλὴ πρὸς τοὺς Ἑθνικοὺς ἐν ᾧ ἀνα-
σκευάζων λογικῶς τὰ τῆς θρησκείας
τῶν, παραινεῖ αὐτοὺς ὅπως ἐγκαταλι-
πόντες ἐκείνην δεχθῶσι τὸν Χριστιανι-
σμόν. Λεῖπει ὅμως δυστυχῶς ἡ ἀρχὴ
τούτου τοῦ λόγου ὡς καὶ τινες ἄλλαι
περικοπαὶ εἰς πολλὰ μέρη.

Β'.) *Παιδαγωγός*, ὅστις περιέχει
μὴν ὠραιότατην Χριστιανικὴν ἠθικὴν,
καὶ τινὰς ἄλλους κανόνας πῶς δηλ. πρέ-
πει νὰ διδάσκωνται καὶ νὰ ζῶσιν οἱ
τῶν χριστιανῶν παῖδες. — Συνίσταται
δ' ἐκ τριῶν βιβλίων καὶ τελειώνει με-
τὰ τινὰ ὕμνον πρὸς τὸν Χριστόν. —

Γ'.) Οἱ *Στρωματεῖς* ἢ ἄλλως τῶν
κατὰ τὴν ἀληθῆ φιλοσοφίαν, γνωστι-
κῶν ὑπομνημάτων στρωματεῖς· οὗτοι
δὲ συνεγράφησαν κατὰ τὸ 194· ἀπο-
δεικνύει δὲ ἐν αὐτοῖς ὁ Κλήμης τὴν Ὁ-
μοιότητα διαφόρων διδασκαλιῶν τῶν
Ἑθνικῶν φιλοσόφων, Ἰουδαίων, καὶ
Χριστιανῶν· εἶναι δὲ τὸ συγγραμμα
τοῦτο ἄτακτον καὶ σκοτεινὸν εἰς πολλὰ
μέρη.

Δ'.) Ἄλλοι τινὲς λόγοι καὶ ἐκλογαὶ
ἐκ τε τοῦ Θεοδότου καὶ τῶν Προφητῶν.

Τοιοῦτος ἐν βραχυτάτῳ ὁ Κλήμης
Ἀλεξανδρεὺς καὶ τὰ σωζόμενα αὐτοῦ.

ΠΕΡΙ ΜΑΝΙΩΔΟΥΣ ΥΠΟΧΟΝΔΡΙΑΣ.

Τὸ πάθος τοῦτο, ὅπεροί πλείστοι τῶν
παθολόγων θεωροῦσι, κατὰ τὴν νεωτέραν
σημασίαν τῆς λέξεως, ὡς εἶδος τι μα-
νίας ἀντικείμενον ἔχον μόνον τὰ τῆς
υγείας τοῦ σώματος, ἀκριβῶς ἐξεταζό-
μενον ἔχει ὡς ἀντικείμενον, τὴν τοῦ σώ-
ματος καὶ τὴν τῆς ἠθικῆς υγείαν τοῦ
ἀνθρώπου· ἣτις, ὅπως ὁ τὴν υγείαν τοῦ
σώματος, ὡς τοιοῦτο ἔχον ὑποχονδρια-
κός, ὅστις καίτοι ἐν καλλίστῃ κατα-
στάσει υγείας εὐρισκόμενος, ὑποπτύεται
ἀπάσας τὰς ἀσθενείας, καὶ αὐτὰ ἔτι τὰ
ἐλάχιστα ἐξογκώματα τῆς χειρὸς ἢ ἄλ-

λου τινὸς μέρους τοῦ σώματος του, ἢ
τινα τῷ ἐμπνέουσι φόβον, μὴ διὰ τῆς
πιθανῆς (κατ' αὐτόν) αὐξήσεως τῷ προ-
ξενήσωσι τὸν θάνατον, πλάττων μάλιστα
κατὰ φαντασίαν μυρίας ἀσθενείας μὴ ὑ-
παρχούσας. Οὕτως καὶ ὁ τὴν ἠθικὴν ὡς
ἀντικείμενον ἔχων ὑποχονδριακός, ὅστις
μανιώδης μᾶλλον καλεῖται, νομίζει ὅτι
ὑποπτύεται παρ' αὐτό (οὐχὶ ὅμως ὑ-
ποπτύεται ἑαυτὸν ὡς ὁ σωματικῶς ὑποχο-
νδριακός) ἀπάσας τὰς ἠθικὰς ἀσθενείας,
καὶ ὅτι συκοφαντεῖται αἰσχρῶς, ὡς δόλι-
ος, ὡς κακοήθης, κτλ. καὶ τέλος ὅπως
ὁ κατὰ φαντασίαν ἀσθενής, ταράττεται
διὰ τῶν ἐλαχίστων συμπτωμάτων ἀ-
σθενείας τινὸς ἢ τῆς ἐλαχίστης διαταρά-
ξεως τῆς υγείας του, οὕτω καὶ ὁ κατὰ
φαντασίαν κακοήθης ἢ ἠθικῶς πά-
σχων, θλίβεται καὶ ἐρεθίζεται διὰ τῶν
ἀθωοτέρων γελώτων ἢ καὶ λέξεων τινῶν
ἀπροσέκτως ἢ ἀκουσίως προφερθεῖσων,
καὶ θέλων νὰ ἐξηγήσῃ λεπτομερῶς καὶ
μάθη πόθεν προέρχονται, καὶ μὴ ἤξεύ-
ρων εἰς τί νὰ ἀποδώσῃ καὶ ἐφαρμύση
ταύτας τὰς ἀπροσέκτως προφερθείσας
λέξεις, διὰ τῆς συγχύσεως τῆς φαντασίας
ἢ καὶ τῆς κρίσεως, καὶ διὰ πυρετώδους
ἐξάψεως καὶ παραφορᾶς, καταντᾷ μανι-
ωδέστατος· συντρίβει καὶ βλασφημεῖ πᾶν
τὸ προστυχόν, καὶ ἐξορμᾷ ὡς λυσσαδὴς
τίγρις· οἱ ὀφθαλμοὶ προεξέρχονται, τὸ

πρόσωπον κατερυθρῆ, καὶ τρέμων ὡς
τὸν Κάλιν, ἀρχίζει νὰ καταράται τὴν
στιγμὴν καθ' ἣν ἐγεννήθη· καὶ ἀλλοίμο-
νον εἰς ὄντινα ἐν τῇ στιγμῇ τῆς μανίας
του, τολμήσει νὰ τοῦ ἀποτείνη καὶ τὴν
κολακευτικωτάτην λέξιν ἢ ἐρώτησιν, οὗ-
τος ἔτι πλείοτερον ἐρεθίζομενος, κατα-
φέρεται δι' ἀληθοῦς θηριώδους τρόπου.
Αἰσθανόμενος δὲ πάντοτε ἀπέχθειαν πρὸς
τοὺς ἀνθρώπους, ἀποφεύγει πᾶσαν συ-
ναναστροφήν καὶ ἀποσύρεται εἰς τὴν ἐ-
ρημίαν, ὑποπτύεται πάντας ὡς ἐχθροὺς ἀ-
σπόνδους, καὶ αὐτοὺς ἔτι τοὺς πέριξ φί-
λους του, οἵτινες δὲν τολμῶσι οὐδὲ νὰ
παρηγορήσωσιν αὐτὸν, φοβούμενοι μὴ ἔτι
πλέον τὸν ἐρεθίσωσι διὰ τῶν συμβουλῶν
τῶν, ὧν ἀμφιβάλλει πάντοτε τὴν εἰλι-
κρίειαν, θεωρῶν αὐτοὺς δολίους καὶ συ-
κοφάντας. Τοιοῦτοτρόπως βασανιζόμενος
καὶ σκληρῶς ὑποφέρων ὁ δυστυχής, καὶ
μὴ ὢν πεπεισμένος περὶ τῆς πραγματι-
κότητος τῶν ὑπονοιῶν καὶ τῆς ὀρθότητος
τῆς κρίσεώς του, ἐν ἀμφιταλάντῳ δὲ κα-
ταστάσει εὐρισκόμενος πάντοτε εἰς οὐδένα
τολμᾷ νὰ φανερώσῃ τὸ πάθος του· πίπτει
εἰς μεγίστην ἀπελπισίαν, ἣτις ὡς ἐπὶ τὸ
πλείστον ὠθεῖ τὸν δυστυχῆ τοῦτον καὶ
εἰς αὐτὴν τὴν αὐτοκτονίαν, δίδων τέλος
εἰς τὴν μυσσάρανζωὴν του, ὅτε πλέον μη-
δενίζονται ἅπαντα τὰ θέλητρα αὐτοῦ
καὶ αἱ ἐλπίδες του. »

A. X.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ.

Η ΕΥΔΑΙΜΟΝΙΑ.

Ὅ,τι θέλει νῦν ἄς τύχη, εἶμαι εὐχαριστημένος
Καὶ εὐδαίμων ἄρκετὰ
Ὑπὸ τὴν πτωχὴν μου στέγην ἀπαντᾷ σικιὰν ὁ ξένος
Ἐὰν ὄχι μετρητὰ.

Ἄλλοι ἔχουσι τὰ πάντα ὅσα ἡ ψυχὴ των θέλει,
Ὁ χρυσὸς μ' αὐτοὺς αἰκεῖ,
Ἄλλ' ἐγὼ χρυσὸν δὲν ἔχω! Τί μὲ μέλλει; τί μὲ μέλλει;
Ζῶ εὐδαίμων, μὲ ἄρκει.

Εἰς τὴν τράπεζάν μου τρώγων δάδας ὁ πτωχὸς δὲν ἔχω,
Καὶ τὰ χεῖλη μου μὲ ὕδωρ ἀντὶ οἴνου μόνον βρέχοι.

Ἔχω πλὴν ὅ,τι ποθῶ.

Καὶ ἐν ὥρᾳ τῆς ἀνάγκης ἔχω ὅ,τι ἀνζητήσω
Φθάνει τὸ θυλάκιόν μου τὸ πτωχότατον νὰ λύσω
Διατὶ νὰ λυπηθῶ;

Προσπορίζομαι τὸν ἄρτον ἐν ἰδρώτι τοῦ προσώπου,
Ἄν δὲ μέγαρον δὲν ἔχω ἐπὶ παραλίου τόπου

Μὲ ἀνάκλιντρα γλυπτὰ,

Εἰς τὴν πενιχράν μου ὄμως τὴν καλύβην τοῦ Ἥλιου

Αἱ ἀκτῖνες εἰσχωροῦσιν ἐν ἡμέραις Ἀπριλίου,

Τ' ἄλλα μ' εἶναι περιττά.

Ὅπου θάλλει εὐτυχία, ὅπου κατοικεῖ εἰρήνη
Δύναται τις νὰ ὑπνώσῃ ἐπ' ἀχύρου ἐν γαλήνῃ

Ἡ ἐπάνω τοῦ χοῦς.

Ἄν δὲν ἀντηγῆ ἡ φήμη πανταχοῦ μὲ τ' ὄνομά μου,

Ἄν παράσημα, ταινίαι δὲν κοσμοῦν τὸ ἔνδυμά μου

Μ' ἀγαπᾷ πλὴν ὁ Θεός.

Ἀγαλλίασιν μοὶ δίδει κ' εὐγενῆ αὐτὸς καρδίαν,

Κ' εὐτυχίαν μου νομίζω τῶν θνητῶν τὴν εὐτυχίαν

Ἄν αὐτοὶ βίβοι, βίγῳ.

Καὶ πολλάκις προστατεύω ἐν ἀνάγκῃ τὸν πλησίον

Τῷ προσφέρω καὶ τὸν ἄρτον ἀφοῦ δὲν ἔχω χρυσίον.

Κ' εἰς τὸ ἄλγος του ἄλγῳ.

Τὸν παντέρημόν μου τάφον πυρκαῆς δὲν θὰ κοσμήσῃ,

Οὐδ' οἰκόσημον ἢ σπάθην ἐπ' αὐτοῦ θὰ ζωγραφίσῃ

Φαντασία τις θερμῆ.

Ὅταν ὄμως ὑπ' ἰτέαν θὰ ὑπνώσω ἐν εἰρήνῃ,

Μὲ ἄρκουν τῶν φίλων μόνον τ' ἀγνά δάκρυα κ' οἱ θρήνοι

Καὶ ἐκείνης οἱ κλαυθμοί.

Ἄθῆνας

Α. Σ. Λιβαθηρόπουλος.

ΛΟΙΠΟΝ ΔΕΝ ΛΗΣΜΟΝΕΙΣΑΙ;

Ἐκείτω....

ὦ! αἰωνίως διατὶ παρίστασαι ἐμπρὸς μου;

Καὶ στρέφεται διηνεκῶς πρὸς σέ, πρὸς σέ ὁ νοῦς μου;

Πῶς τὴν φωνήν σου πάντοτε ἀκούει φεῦ! τὸ οὖς μου;

Καὶ ἀποβλέπει ἕκαστος σὲ μόνην λογισμὸς μου!

Μακρὰν σοῦ μάτην ἐφυγα; παντοῦ ἐγγύς θὰ εἶσαι;

Λοιπὸν δὲν θὰ λησμονηθῆς; λοιπὸν δὲν λησμονεῖσαι;

Τὰ ὄνειρά μου διατὶ τὴν νύκτα νὰ ταράττης;

Τὸ ὅτι τὰς ἡμέρας μου κατέχεις δὲν σοὶ φθάνει;

Λοιπὸν οὐδὲν θὰ δυνηθῆ, οὐδὲν νὰ μὲ ἰάνῃ;

Καὶ πάντοτε ἀνάμνησις σκληρὰ θὰ μὲ σπαράττης;

—Καρδίαν ἐν τῷ στήθει σου δὲν ἔχεις; δὲν λυπεῖσαι;

Λοιπὸν δὲν θὰ λησμονηθῆς; λοιπὸν δὲν λησμονεῖσαι;

Τί θέλεις; διατὶ σκληρῶς, οἰκτρῶς μὲ βασανίζεις;

Ἄλύσεις μὲ δεσμεύουσιν... δὲν τὸ νοεῖς; δὲν βλέπεις;...

Πρὸς με πρὸς τί τὸ βῆμά σου διηνεκῶς νὰ τρέπῃς;

Καὶ διατὶ ὅπου πονῶ ἐκεῖ νὰ μὲ ἐγγίξεις;...

Ἐκ λίθου λοιπὸν σ' ἐπλασαν; ποσῶς δὲν συγκινεῖσαι;

Λοιπὸν δὲν θὰ λησμονηθῆς; λοιπὸν δὲν λησμονεῖσαι;

Μακρὰν μου φύγε, ἄφες με, ὦ! μὴ μοὶ γράφῃς πλέον...

Πᾶσα σου λέξις μοῦ περᾶ, μοῦ σχίζει τὴν καρδίαν...

Τὸ αἰσθημά σου θάψετο εἰς νύκτα αἰωνίαν

Καὶ μὴ, μὴ εἰς τοὺς πόρους μου προσθέτεις πόνον νέον...

Λυπήσου με, ἂν μάρμαρον, θηρίον ἂν δὲν εἶσαι

Νὰ λησμονήσω ἄφες με... πλὴν φεῦ! δὲν λησμονεῖσαι...

Ἄθῆνας. Μαΐου 11.

Φωτεινὴ Α. Οἰκορομίδου.

ΑΡΕΣΚΟΝΤΑ ΤΟΙΣ ΠΟΛΛΟΙΣ.

* *

Εἰς τὴν ἐν Ῥώμῃ ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἶχον ποτε κατασκευάσει αὐτὸν ἐκ γύψου, καὶ συνείθιζον ὡς ὄντα λίαν θαυματουργόν νὰ τὸν περιθάλωσι διὰ πλείστον ὅσων ἀφιερωμάτων, ὥστε ἠναγκάζοντο καθ' ἑκάστην νὰ τὰ μετρῶσιν οἱ Ἱερεῖς — Ἐγὼ δὲ μίαν τῶν ἡμερῶν ἐμέτρων πάλιν αὐτὰ παρετήρησαν ὅτι ἔλειπεν τὸ πολυτιμότερον τούτων. Ἐπὶ τοσοῦτον δ' ἔστενοχωρήθησαν ὥστε ἤρχισαν ἀμέσως νὰ ἐρευνῶσι δραστηρίως μετ' ἐπιφυλακτικῶς τρόπου· ἀλλ' ἐπειδὴ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ μάθωσι τί τότε εἰς ἐκ τῶν Ἱερέων σκεφθεὶς εἶπεν· ἀδελφοὶ ἐνδεχόμενον νὰ τὸ ἐκλεψεν ὁ τοσοῦτον συχὰ προσκυνῶν τὴν εἰκόνα ἀπὸ δὲ τοῦ χρόνου τῆς κλοπῆς οὐδέποτε ἐλθῶν

ἀνάγκη λοιπὸν μετὰ γλυκῆς τρόπου νὰ τὸν ἐξετάσωμεν. Ὅτε δὲ τὸν προσεκάλεσαν τοῦ εἶπεν ἰδιαίτερως ὁ τούτων προϊστάμενος. «Τέκνον μου εἰ-ατὶ δὲν ἔρχεται ἡδὴ νὰ γονυπετῆς καὶ νὰ προσκυνῆς τὸν Ἅγιον Πέτρον; Ἄ Σεβαστέ μοι Πάτερ ὁ λόγος ἀπλοῦστατος ἅμα καὶ κατανοητικώτατος· δὲν ἐρχομαι διότι αἱ συνεχεῖς παρακλήσεις μου εἰσηκούσθησαν καὶ ἐνῶ ἐκοιμώμην βλέπω τὸν Ἅγιον Πέτρον, ὡς ἡδὴ εὐρίσκειται ἐνταῦθα, ἐμφανισθέντα ἐνώπιόν μου καὶ εἰπόντα. «Λάβε τέκνον τὸ δῶρον τοῦτο καὶ οἰκονόμησον τὰς ἀνάγκας σου· διότι εἶδον σε προσευχόμενον μετὰ καθαρᾶς καρδίας. —Μὴ ἔχων δέ τι νὰ προσθήσῃ ὁ Ἱερεὺς ἐπὶ τοῦ θαύματος τούτου τὸν ἀπέπεμψεν ἄνευ περαιτέρω ἐξομολογήσεως. Πλὴν τὴν ἐπομένην οἱ Ἱερεῖς ἀφῆρσεν πάντα τὰ πολυτίμα κοσμήματα ἐκ τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ τὴν ἀμέσως Κυριακὴν

ὁ Ἱερεὺς ἐπ' ἐκκλησίας λαλεῖ οὕτως. « Ἀγαπητὰ τέκνα ἐπειδὴ ὁ Ἅγιος Πέτρος παρεπενέθη διὰ τὰ ἀφιέρωματα ταῦτα εἰπὼν ὅτι τοῦ ἐπεβάρυνον τὸν τράχηλον διὰ τοῦτο τὰ ἀφιερώσαμεν ἕκτοτε δὲ πᾶν ἀφιέρωμα θὰ τοποθετῆται εἰς Κιβώτιον καὶ οὐχὶ ἐπ' αὐτοῦ. — Καὶ οὕτως ἔπαυσεν ἡ συνήθεια αὕτη.

**

Ἰταλὸς τις μετὰ τὸ τέλος τῆς λειτουργίας μένων μόνος τοῦ προσήχητο ἐνώπιον τῆς ἀγίας Εἰκόνης τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀκολούθως « Χριστέ μου δίδε μοι ἐν τάληρον κάθε ἡμέραν καὶ δύο ἀνά κάθε Κυριακὴν. » Τὸ τοιοῦτον δ' ἐγένετο καθ' ἑκάστην « Ὅτε δὲ ὁ Ἱερεὺς τοῦ Ὑψίστου εἶδεν αὐτὸν ἡμέραν τινὰ ἐκρύβη ὀπισθεν τῆς Εἰκόνης ἐντὸς τοῦ Ἱεροῦ. Ἐνῶ δ' ἔλεγε πάλιν τὴν συνειθισμένην του προσευχὴν, τῷ ἀπαντᾷ ὁ Ἱερεὺς, ὡς εἰ ἀπάντα ὁ Χριστός. « Ὑπαγε τέκνον ἐν δουλεύσει. » Ταύτην δ' ἀκούσας τὴν ἀπόκρισιν ὁ προσευχόμενος εἶπε: « Καλὰ σοῦ ἔκαμαν καὶ σὲ ἐσταύρωσαν »

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ

τοῦ ΚΒ'. φυλλαδίου

τῆς Ἀνατολικῆς Ἐπιθεωρήσεως.

Σελ. 535 εἰς τὸ ποίημα.

Στιχ. 11 στροφ. 3η ἀντὶ δουλείας γράφει δεξιᾶς.

Στιχ. 16 στροφ. 4η ἀντὶ φωνὴ τρι γράφει φωνὴ δέ.

Σελ. 536. Στιχ. 1ον στροφ. 9η ἀντὶ κ' ἐκείλῳ γρ. καὶ ἐκείλῳ. Στιχ. 22 στροφ. 14η ἀντὶ εὐαίσθητον γράφει ἀναίσθητον.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ

ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

	Σελ.
Πραγματεία περὶ Ταρτούφου ὑπὸ Κ. Λαμπδαρίου	6, 31.
Βραχέα περιγραφή τῆς κατὰ Πλάτωνα πολιτείας ὑπὸ Ν. Παπαλεξανδρῆ	51, 79, 106, 127, 186.
Αἱ θυσίαι παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλήσιν ὑπὸ Α. Ι. Παπαδοπούλου.	330, 351, 384.
Ἡ ἀργυράγχη ἢ ὁ συκοφαντικὸς Δημοσθένης ὑπὸ Γ. Ι. Ἀγγελόπουλου	219, 250, 272, 317, 353.
Ὀλίγα τινὰ περὶ τοῦ ποιητικοῦ διαγωνίσματος τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου Παρνασσοῦ ὑπὸ Κ. Θ. Α.	343.
Πραγματεία περὶ Συλλόγων ὑπὸ Θ. Γ. Π.	57.
Ἡ Κυνική ὑπὸ Κ. Ἰεροκλέους	158, 178.
Τὸ Ἑλληνικὸν πῦρ (Μετάφρ. Μ. Παλλημύρη)	319, 360.
Ἀληθὴς καταγωγὴ τῶν ἀρχαίων μυστηρίων.	233.
Παραγωγὴ τοῦ ὀνόματος Μασώνου ὑπὸ J. M. Ragon.	188.

ΔΗΜΩΔΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.

Προλήψεις καὶ δοξασίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ρουσαλιῶ ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου.	101.
Ἀνέκδοτοι δημῶδεις παροιμίαι ὑπὸ Α. Ι. Παπαδοπούλου.	426, 453, 475, 534, 562.
Δημοτικὴ ποίησις.	407.
Νεοελληνικὰ ἀνάλεκτα ὑπὸ Γ. Κ. Ν.	378.
Προλήψεις καὶ δοξασίαι τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ βασικανία ὑπὸ Ν. Γ. Πολίτου.	540, 569.

ΠΟΛΙΤΕΙΟΓΡΑΦΙΚΑ.

Πατρίς καὶ κοσμοπολιτισμὸς ὑπὸ Γ. Ἀρμελῆ	121.
Περὶ πολίτου ἤτοι περὶ τῶν χρεῶν αὐτοῦ ἐν ἑκάστη πολιτείᾳ ὑπὸ Α. Ι. Ὀλυμπίου.	243.
Ὁ πολίτης καὶ τὸ πολίτευμα ὑπὸ Α. Ι. Ὀλυμπίου.	308, 480.
Τὸ μέλλον τῆς Ἀνατολῆς ὑπὸ Α. Ι. Παπαδοπούλου.	293.
Ἀπλοποιήσις τῆς «περὶ πνευματικῆς ἐνώσεως τῶν Ἑλλήνων» γνωμοδοτήσεως τοῦ κ. Π. Χαρίση ὑπὸ Θ. Βερεσσάνου.	311, 326.
Κρίσις περὶ τοῦ Ἑλληνισμοῦ ὑπὸ Θ. Βερεσσάνου.	367.
Χαρακτήρ καὶ πολιτεία τῶν προσχόντων ἐν Ἑλλάδι πολιτικῶν ὑπὸ Θ. Βερεσσάνου	389.

(ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.)

Αί- πολεμικαὶ τῆς Σερβίας δυνάμεις καὶ ἡ Ἑλλάς ὑπὸ Θ. Βενετσάνου	Σελ. 517.
---	--------------

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ.

Διατριβὴ περὶ Νυμφαίου ὑπὸ Α. Ι. Παππαδοπούλου	453, 198
Ἀνέκδοτοι ἐπιγραφαὶ ὑπὸ Α. Ι. Παππαδοπούλου.	297.
Περὶ ἀποικιῶν ὑπὸ Ε. Σακιάρη.	522, 545.
Ὀλίγα τινὰ περὶ τῶν Θηβαίων τῆς Αἰγύπτου Φαραωνικῶν ταφείων ὑπὸ Κ. Ἀνδρουλάκη.	528.
Πολιοῦχοι θεοὶ καὶ ναοὶ ἐν Σύρῳ ὑπὸ Ι. Ἀμπελά.	554. 575.

ΙΣΤΟΡΙΑ.

Μαρίνου Φαλλιέρου συνωμοσία ὑπὸ Η. Σ. Φωτιάδου	409.
Ἡ ὑπὸ τῶν Ῥώσων πυρπόλησις τοῦ Τουρκικοῦ στόλου ἐν Τσεσμέ (Μεταφρ. ἐκ τοῦ Γαλλ. ὑπὸ Μ. Τσακύρογλου)	507, 517, 545.
Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν. Σημειώσεις Γάλλου συνταγμα- τάρχου αἰχμαλώτου ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ Ν. Κ. Χ.	440.
Μετάβασις τοῦ αὐτοκράτορος Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου ἐκ Βενετίας εἰς τὴν ἐν Φεράρρᾳ Σύνοδον ὑπὸ Ι. Δεκιγάλα.	445.

ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ.

Σκέψεις Βίκτωρος Οὐγγῶ. Τὸ ἄτομον καὶ ἡ κοινωνία ὑπὸ Κ. Ἰεροκλέους.	54, 76, 104.
Σκέψεις Ἐδ. Λαβουλαίη.	95.
Σκέψεις Βικεντίου Μόντη.	143.
Φιλία καὶ ἔρως ὑπὸ Α. Ι. Ὀλυμπίου.	195, 230, 243.
Ἄφορισμοὶ ὑπὸ Φ. Α. Οἰκονομίδου.	431.

ΦΥΣΙΚΗ.

Περὶ θερμότητος ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας τῶν πλανητῶν ὑπὸ Ι. Μ. Ραπτάρου.	469.
Παλαιότερα καὶ νεώτεροι γῶμαι περὶ τῆς γενέσεως τῆς γῆς καὶ τοῦ ὀργανικοῦ κόσμου ὑπὸ Γ. Δ.	434, 457, 501, 522.
Πεδιάδες καὶ νῆσοι ἐκ κρυστάλλου.	483, 529.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

Ὁ Τουρκουάτος Τάσσοσ ὑπὸ Α. Χ. Βάφα.	10. 35, 79, 406, 433, 459, 185, 203, 228, 299, 369.
Μελέτη ἐπὶ τοῦ βίου καὶ τῶν ἔργων Σιλβίου τοῦ Πελίκου ὑπὸ Δ. Ποταμιάνου.	129, 147, 184, 200, 225, 252, 272.
Βίος Ἰωάννου Κ. Παππαρηγοπούλου ὑπὸ Α. Γούδα.	418, 436, 459, 494, 557.
Στυλιανὸς Παπαχρίστος (Νεκρολογία).	223.
Ὁ ἱερεὺς Δοίλιγκερ ὑπὸ Α. Χ.	440.
Βιογραφικαὶ σημειώσεις περὶ Τουρένα.	449.

Ὁ ἀστρονόμος Ἐρσγκελος ὑπὸ Α. Χ.	Σελ. 450.
----------------------------------	--------------

ΑΝΑΜΙΚΤΑ.

Περὶ Σμύρνης ὑπὸ Θ. Βενετσάνου.	469.
Ἡ δ' ἐπίου μέθη παρὰ τοῖς Σίναις ὑπὸ Ι. Κ. Μάτσα.	361.
Περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς μορφώσεως τοῦ κλήρου ὑπὸ Μ. Τσακύρογλου.	363, 395.
Τὸ Εὐαγγέλιον ὑπὸ Φ. Οἰκονομίδου.	
Ἀνατολικά ἔθιμα φιλοξενίας.	437.
Ἀνέκδοτα ὑπὸ Η. Σ. Φ.	480
Ἐδουάρδος βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας.	380.
Γνώμαι ὑπὸ Α. Χ.	476, 563.
Μαντεῖον Ἀπόλλωνος.	477, 562.
Ῥομαντολόγων ποιητῶν κάτοπτρον.	287.
Βοὸς ἰδέαι.	287.
Ἐπιστολὴ Βίκτωρος Οὐγγῶ.	287.
Ποικίλα τραγήματα.	286.
Τὰ ἀρέσκοντα τοῖς πολλοῖς.	23, 47, 95, 444, 245, 288, 334, 431, 486, 581.

ΕΠΙΣΤΟΛΙΜΑΙΑΙ ΔΙΑΤΡΙΒΑΙ.

Περὶ ὀνοματοθεσιῶν τινῶν ἐν Σύρῳ ὑπὸ Α. Κ. Χούμη.	6, 31, 57.
Συμπλήρωσις τῆς ἐπιστολιμαίας διατριβῆς περὶ ὀνοματοθεσιῶν τινῶν ἐν Σύρῳ.	219.
Ὁ ποιητικὸς διαγωνισμὸς τοῦ 1873. ὑπὸ Ν. Παπαλεξανδρῆ.	375.
Ἐπιστολὴ Ι. Παππαδοπούλου.	428.
Ἐπιστολὴ Θεοφίλου Κατρη.	282.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΙ.

La Grecia e l'Italia nella questione del Saurion di Daniele Pallaveri ὑπὸ Η. Σ. Φ.	213.
Ἑρμηνεία συνοπτικὴ καὶ ἐκλεκτικὴ τῶν Εὐαγγελίων ὑπὸ Α. Ι. Παππαδοπούλου.	402.
Ὁ ἄρχων τοῦ Ὀλύμπου τοῦ Μ. Κουτούβαλη ὑπὸ Θ. Γ. Π.	
Ὁ ἀνακαινιστὴς τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ὑπὸ Ν. Παπαλεξανδρῆ.	489

ΚΩΜΩΔΙΑΙ ΚΑΙ ΤΡΑΓΩΔΙΑΙ.

Μερόπη Βελταίρου (τραγωδία) ὑπὸ Α. Ι. Ὀλυμπίου.	40, 68, 87, 144.
Τὰ χρέματα καὶ ὁ ἔρως ὑπὸ Α. Κ. Χούμη	214, 259, 274.
Μία ὥρα διαζυγίου.	443, 442.

ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ.

Τὸ βόδον τῆς Μῆς Σάρρας.	42
--------------------------	----

	Σελ.
Ἡ Δεσποινὶς Ζακελίνη	20, 37.
Ἡ χερεῦτρια τοῦ Κβάλιου.	39.
Ἰουλία. ὑπὸ Α. Γ. Παραγιωτοπούλου.	84, 112, 127, 331, 369, 398.
Ὁ Χάρων ὑπὸ Α. Γ. Ὀλυμπίου.	81.
Τὸ φάντασμα ὑπὸ Α. Γ. Παππαδοπούλου.	250.
Ἡ εὐδαιμονία ῥεμβασμὸς.	135.
Ἡ Φιλύρα κατὰ τὸν Α. Dubay ὑπὸ Γ. Καρμίτη.	65.
Τὸ δακτυλίδιον.	65.
Τρία κληροδοτήματα στρατιώτου ἀποθνήσκοντος ἐν τινι νοσοκομείῳ (Μεταφρ. Θωμιστ. Βατίδα)	453
Ὁ Ῥόλλας (Μεταφρ. Α. Γ. Ὀλυμπίου).	462, 479.
Ὁ ἀββάς Διετὲ (Μεταφρ. Α. Γ. Ὀλυμπίου).	266, 237.
Σαλομῶν δὲ Κάουζ.	278, 282.
Ἡ φαντασιώδης βασίλισσα (Μεταφρ. Α. Γ. Ὀλυμπίου).	282, 321, 283, 353.
Οἱ τοῦ στέμματος ἀδάμαντες.	292.
Ἔρωσ ἐπὶ τοῦ πεζοδρομίου.	297, 320.
Ὁ ἐν τῇ θαλάσῃ ἔρωσ.	300.
Ἄς προσέχωσιν αἱ νεάνιδες.	313, 372.
Ὁ ἐπαναστάτης (Μεταφρ. Α. Γ. Ὀλυμπίου).	390.
Μέμμων (Μεταφρ. Α. Γ. Ὀλυμπίου).	403, 419.
Πῶς βαίνει ὁ κόσμος ὀπτασία Βαβούα (Μεταφρ. Α. Γ. Ὀλυμπίου).	446, 503.
Υἱοῦ θυσία.	468.
Ἡ εὐγνωμοσύνη ἀμειβομένη.	472.
Ἡ νύμφη τῆς Ἀρκαδίας.	556.
Ὁ ἅγιος Πέτρος καὶ ὁ ῥαψωδός.	555.

ΠΟΙΗΣΙΣ.

Ἄσμα Δάμιδος ὑπὸ Κ. Ἱεροκλέους.	22.
Εἰς ἀνέραστον κόρη.	23.
Εἰς τὸ λεύκωμα τῆς ἐξαδέλφης μου ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	46.
Χὴν καὶ ἔφης μῦθος ὑπὸ Π. Φέρμπου.	93.
Θρόνος καὶ ναός.	94.
Τῆ δεσποινίδι Α. Π. ὑπὸ Α. Γ. Ζ.	95.
Τὸ νέον ἔτος 1873.	120.
Ἄσματιον παρσίγιον ὑπὸ Γ. Ἀμπελά.	142.
Ἡ στενάζουσα πατρίς ὑπὸ Ε. Σεκιάρη.	143.
Εἰς χελώνην ὑπὸ Δ. Κ.	143.
Πρὸς τὴν σελήνην ὑπὸ Κ. Ἱεροκλέους.	168.
Τὰ ξένα ὑπὸ Α. Γ. Ὀλυμπίου.	190.
Ἡ κιβωτὸς ἢ τὸ ἐν Σμύρῃ δυστύχημα ὑπὸ Κ. Ἱεροκλέους.	191.
(Βακχικά) ἀποστροφή καὶ πόθος.	191.
Τὸ πανεπιστήμιον ὑπὸ Χ. Στεφανίδου.	192.
Ὁ σεισμὸς.	193.
Ἡ παράκλησις.	193.
Τῷ Ἀγγιλῆ Παράσχῳ.	214.
Ἐπιστολὴ φίλης πρὸς φίλην.	210.
Παιδίον καὶ γαλῆ μῦθος ὑπὸ Π. Φέρμπου.	240.

	Σελ.
Τὸ πείσμα.	311.
Ἡ καλλονή, ὁ ἔρωσ μουσικὴ καὶ φῶς ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	311.
Ἡ κυρὰ μετὸν κότσο ὑπὸ Δ. Κ.	312.
Ὁ πιστὸς ἔρωσ, ἡ ἀνάμνησις, ἡ τρυφερότης ὑπὸ Α. Ἀρτωριάδου.	335.
Τρία ἄσπρατια ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	262.
Εἰπέ. ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	264.
Ἐλεγείον ἐκφωνηθὲν ἐπὶ τοῦ τάφου Δ. Κ. Παππαρηγοπούλου ὑπὸ Γ. Μαργαρίτου.	485.
Ἐλεγείον τῷ ἀγαπητῷ ποιητῇ Γ. ΚΑΡΑΣΟΥΤΣΑ ὑπὸ Ν. Κουτοπούλου.	407.
Ἀποχαιρετισμὸς ὑπὸ Μ. Κουτούβαλη.	408.
Ὁ πόθος μου ὑπὸ Μ. Κουτούβαλη.	428.
Ἄγρυπνία ἕη ὑπὸ Κ. Ἱεροκλέους.	429.
Τὸ φιλί.	429.
Τὸ κανάρι της.	454.
Μία Νύξ ὑπὸ Α. Σ. Λιβαθηροπούλου.	455.
Ἡ διανομὴ τοῦ κόσμου ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	455.
Αἱ χελιδόνες ὑπὸ Ε. Ζαλακώστα.	483.
Ἄτλας ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	484.
Ἡ παράφρων ὑπὸ Μ. Κουτούβαλη.	485.
Ἀκροστιχίς ὑπὸ Μ. Κουτούβαλη.	485.
Εἰς χελιδόνα.	512.
Διατὶ μελαγχολῶ ὑπὸ Φ. Οἰκορομίδου.	535.
Εἰς πτηνὸν ἐπὶ λεμονέας ὑπὸ Α. Σ. Λιβαθηροπούλου.	563.
Τὸ τέκνον πρὸς τὸν πατέρα κατὰ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ νέου ἔτος ὑπὸ Ε. Κοριδάρη.	565.
Τὸ πτωχολούλουδο ὑπὸ Γ. Κ. Ξέρου.	566.
Ἡ πτώσις τῶν φύλλων (Μεταφρ. ἐκ τοῦ Γαλλ. ὑπὸ Μ. Τσακύρογλου).	—
Ἡ εὐδαιμονία ὑπὸ Α. Σ. Λιβαθηροπούλου.	—
Λοιπὸν δὲν λησμονεῖσθαι; ἐκείνη... ὑπὸ Φωτεινῆς Οἰκορομίδου.	—
Καθ' ὄλον δὲ τὸ διάστημα τοῦ Α'. ἔτους ἐδημοσιεύθησαν τ' ἀκόλουθα παραρτήματα.	—
Α'. Τὸ Πίφ. Πάφ' ἢ Ἡ τέχνη τοῦ κυβερνᾶν τοὺς ἄνδρας ὑπὸ Ἐδουάρδου Λαβουλκίη μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Γ. Ὀλυμπίου.	—

Ὁ Καθὸρ Δηλητηριαζόμενος ὑπὸ Ναπολέοντος τοῦ Γ'. Μετάφρασις Ν. Κ. Χούμα.

Οἱ Σικελικοὶ ἑσπερινοί. Τραγωδία εἰς πράξεις πέντε ὑπὸ Καζιμίρ Δελαβίν. Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ ὑπὸ Α. Γ. Ὀλυμπίου.

Σημναὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ζωῆς μετάφρασις Α. Γ. Παππαδοπούλου—ὡς καὶ ὁ ἱερεξεταστής ὑπὸ τοῦ ἰδίου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

ΤΩΝ

ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΕΩΣ

ΦΙΛΟΜΟΥΣΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ.

Ἐν Σμύρῃ οἱ ἐλλόγιμοι Κύριοι.

Κ. Ξανθόπουλος Γυμνασιάρχης τῆς Εὐ-
αγγελικῆς Σχολῆς.
Νικόλαος Ἀρώνης Διευθυντῆς ἰδιωτικῆς
Ἐμπορικῆς Σχολῆς.
Ἰωάννης Πρωτόδικος Καθηγητῆς τῶν
Ἑλληνικῶν καὶ Λατινικῶν.
Ἄντων. Καραγιάννης Σχολάρχης.
Ἀπόστ. Ναδέρης Καθηγητῆς τῶν Γαλ-
λικῶν.
Νικόλαος Πετρόγειλος.
Ἰωάννης Παπαδάκης.
Δημ. Γρέκας.
Μιχ. Γρηγοριάδης.
Ν. Μάνσης. — Ἐμ. Λούπος.

Οἱ ἐξοχ. Ἴατροί. Κύριοι.

Μ. Μαζαράκης.
Τ. Γιουβανώφ.
Φ. Δελαγραμμάτικας.
Γ. Διαμαντοπούλος.
Κ. Καλλιγᾶς.
Σ. Ραζῆς.
Ι. Ἰωαννίδης.
Θεμιστοκλῆς Ἴατρός.
Σ. Βούλγαρης.
Χ. Χρόνης.
Μ. Κοσονῆς.
Ἰω. Καλομοίρης.
Μ. Μαζγανᾶς.

Ἐκ τῶν Δικηγόρων οἱ Κύριοι.

Χ. Μητρόπουλος.
Ι. Βασιλειάδης.
Κ. Θάλης.

Α. Σμιτόπουλος.
Ν. Κουτσαλέξης.
Κ. Ἀνδρουλάκης.
Π. Σουλιάτης.
Ν. Καρατέλης.

—
Ὁ Κ. Χ. Ν. Γιαννάκογλου Ἐθνάρχης.
Ὁ Κ. Σ. Τριανταφύλλης Γεν. Πρόξενος
τῆς Ἑλλάδος.
Ὁ Κ. Κων. Ἀργυρόπουλος ὑποπρόξενος
τῆς Ἑλλάδος.
Γ. Σπαχὺς Λιμενάρχης τοῦ Ἑλληνικοῦ
Πρόξενείου.

Οἱ Κύριοι Δημοσιογράφοι.

Ι. Σαμιωτάκης.
Γ. Καρύδης.
Μ. Χαμουδόπουλος.
Ἄδελ. Γρηγοριάδαι.
Σύνταξις « Μέλτος. »

Οἱ Κοι. Φαρμακοποιοί.

Α. Κουρμουλῆς.
Δ. Κωνσταντινίδης.
Ἦλ. Ραζῆς.

Αἱ Φιλῶμ. Κυρίαί.

Μαρία Τελατινίδου.
Ἑλένη Κοντολέοντος.
Καλλ. Μαντζαβίνου.
Ἑλένη Βοτιά.
Φωτεινὴ Καλθοκορέσση.
Εὐαθία Τριανταφυλλίδη.

—
Ὁ Σύλλογος « Ὀμηρος. »

Τὸ Ἀναγνώστηριον « Ὁμόνοια »
Ἡ Ἑλληνικὴ Λέσχη.

Οἱ Ἐντιμοὶ Κύριοι.

Ἄντ. Παρασκευόπουλος.
Ἄχ. Φοντριέρ.
Ἄλκιβ. Βοτεύς.
Ἄθ. Παπαδόπουλος.
Ἄπὸστ. Γεωργιάδης.
Ἄνδρ. Σαβελόπουλος.
Ἄντ. Παπάζογλου.
Ἄθ. Ζαχαρίου.
Ἄντ. Ἐξουμερίτης.
Ἄντ. Σταματιάδης.
Ἄθ. Ἐλευθερόπουλος.
Ἄριστ. Ἡλιάδης.
Ἄθ. Κουκουλάς.
Ἄνδρ. Σέχας.
Ἄγησίλ. Π. Ἀγγελόπουλος.
Ἄλέξ. Μ. Καπέλλου.
Βασίλ. Μπόσκοβιχ.
Βασίλ. Τσαλουχόπουλος.
Βασίλ. Σαδούκας.
Βασίλ. Λάμπρου.
Βρανός Μπακάλης.
Γεώργ. Εὐφραμίδης.
Γεώργ. Καστρίτσας.
Γεώργ. Τσανετόπουλος.
Γεώργ. Παπαδημητρίου.
Γεώργ. Ραπτόπουλος.
Γεώργ. Ρηγόπουλος.
Γεώργ. Πετμεζάς.
Γεώργ. Λαγουμίδης.
Γεώργ. Μιλάνος.
Γεώργ. Ταλμάρου.
Γεώργ. Γούλας.
Γεώργ. Ἡλιάδης.
Γεώργ. Χρυσός.
Γεώργ. Πεπεμούντας.
Γρηγ. Γερομόναχος.
Δημήτρ. Σαβελλῆς.
Δημήτρ. Ἀξαρχῆς.
Δημ. Ζαφειριάδης.
Δημ. Φιλιππουπολίτης.
Δημ. Δεσίπρης.
Δημ. Γ. Ζαχάρου.
Δημ. Παρόδης.
Δημ. Δαμιανού.
Δημοσθ. Συναπίδης.

Δημήτρ. Ἀδαμίδης.
Εὐριπίδης Σεκιάρης.
Ἐμ. Πραξίας.
Ἐδμών Καπουράλης.
Ἐδμών Μισήρ.
Ἐμ. Παγανέλης.
Εὐαγ. Σταυρίδης.
Ἐμ. Σταματάκης.
Ἡρακλ. Καίρης.
Ἡλίας Τσάκονα.
Θωμᾶς Θωμαϊδᾶς.
Θεοφ. Βενετσάνος.
Θεοδ. Ἄμοιρος.
Θωμᾶς Τσαγκορίδης.
Θεοδ. Τσανικόπουλος.
Θεοφ. Χρηστοδούλου.
Θεοδ. Ρέιρτσ.
Ἰωάν. Κ. Ἰωάννιδης.
Ἰωάν. Νικολαΐδης.
Ἰωαν. Κουσουλέντης.
Ἰω. Δαμιανός.
Ἰω. Ἀναστασιάδης.
Ἰορδ. Λαδόπουλος.
Ἰωα. Δαλέσιος.
Ἰωσήφ Σπέρκος.
Ἰω. Μανοῦσας.
Ἰωάν. Καπνισάκης.
Ἰω. Κωρωναῖος.
Ἰω. Κόκινος.
Ἰωσ. Πατέριος.
Ἰακ. Φατσέας.
Ἰωα. Χρήστου.
Κίμ. Παπαμιχαηλῶφ.
Κωνστ. Μπόσκοβιχ.
Κωνστ. Κασσιμάτης.
Κωνστ. Δενδρινός.
Κ Γλύκας.
Κωνστ. Ρίζος.
Κωνστ. Χρύσης.
Κωνστ. Δεσίπρης.
Κωνστ. Αελούδας.
Κρίτ. Ἀναστασιάδης.
Κάρολ. Γκόψ.
Κωνστ. Συμεών.
Κωνστ. Πυρνέας.
Κωνστ. Ψαλιδόπουλος.
Κωνστ. Ἀγγελίδης.
Κωνστ. Γιουβάνοβιτς.
Κωνστ. Νερουτσόπουλος.
Κωνστ. Ἐμμανουήλ.

Κωνστ. Θεοδορίδης Φαρμακοπούς.
Κυρ. Ῥέκος.
Λουκ. Ἐξουμερίτης.
Λουκ. Σούμας.
Λεω. Μόζερ.
Μιχ. Ἀγγελόπουλος.
Μάρκ. Δ. Πεζάρος.
Μάρκ. Καρούδης.
Μιχ. Θεολόγου Χρυσόχοος.
Μ. Μάκρης.
Μ. Καλλιγέρης.
Μιχ. Δεσίπρης.
Μιχ. Γαβριηλίδης.
Μην. Καλοπαιδής.
Μ. Δ. Σεϊζάνης.
Μιχ. Τομπρόπουλος.
Νικόλ. Βραβαρίδης.
Νικόλ. Πανουσιάδης.
Νικ. Σῶκος.
Νικολ. Νορᾶς.
Νεοκλ. Βουρίδης.
Νικ. Νικολόπουλος.
Νικ. Καστάνιας.
Νικήτας Χρηστόπουλος.
Νικ. Δήμου.
Νικ. Γάρδης.
Ξενοφ. Α. Σολωμονίδης.
Ξενοφ. Ἀρτινογλου.
Π. Δ. Ἀλεξάνδρου.
Παῦλ. Κουρμουλῆς.
Παῦλ. Ἀμνρᾶς.
Περ. Μαυρογορδάτος.
Περ. Κόρδας.
Π. Χασάπογλου.
Παναγ. Τσιβιλῆς.
Παν. Βενέρης.
Π. Αοράνδος.
Π. Σουβελιώτης.
Παντ. Κήττας.
Παν. Πλάτων.
Πολυχρόνης Πολυχρονίδης.
Πετρ. Ἀντωνίνης.
Παν. Ζαφειρόπουλος.
Στυλ. Χρουσάκης.
Σακελ. Μαγκλῆς.
Συνοδ. Εὐαγγελινοῦ.
Σωκρ. Βαταλόπουλος.
Στασός Στεφανόπουλος.
Στεφ. Καρούσος.
Σπυρ. Δαχορός.

Σ. Σ. Μίτσελ.
Στελ. Ραπτόπουλος.
Σταθ. Κοπανᾶς.
Σ. Φῶρος.
Φίλιπ. Λοίζης.
Φίλιπ. Χα. Κυριακοῦ.
Χ. Χρηστοφίδης.
Χρηστ. Τριανταφύλλης.
Χαράλ. Παντολέον.
Χ. Σ. Διαμαντίδης.
Χαράλ. Φριλίγκος Ξενοδόχος.
Χ. Οικονομίδης.

*Τῶν μαθητῶν τῆς Ἐμπορικῆς Σχολῆς
τοῦ Κυρίου Ἀρῶνη. Οἱ Κύριοι.*

Γεώργιος Κοντόπουλος.
Μιχ. Ζαφειρόπουλος.
Δημ. Ἀλφιέρης.
Κωνστ. Βεϊνόγλου.
Εὐάγγ. Δημητρίου.
Ἰωάν. Μικιεδάκης.
Ἰ. Λούβαρης.

Βουρῶνα οἱ Κύριοι.

Θεμιστοκλῆς Βαλτατζῆς.
Ἰ. Πετρίδης.
Δημήτριος Κρεμύδας.

Βρυούλλων οἱ Κύριοι.

Βασίλ. Δ. Σμπρᾶος.
Θεμιστ. Βατίδης.
Ἄνδρ. Πουλιόγλου.
Ἄνδρ. Γάτζος.
Κωνστ. Μαρθαβελίδης.
Γεώργ. Πιτακίδης.
Ἰωάν. Μιχαηλοῦ.
Δημ. Σταυρόπουλος.
Γεώργ. Χρηστοφῆ.
Γεώργ. Μπέινου.
Γεώργ. Μόρτεγλου.
Ἰωάν. Σαμολαδάς.
Χατζῆ Ἀποστόλης.

ἽΟ Σύλλογος « Παλλιγενεσία. »

Αἱ φιλόμ. Κυρίαί.

Ἐυανθία Τενεκίδου.

Καλ. Θεοδώρου.

Τσιφλικίου. Ἀγ. Γεωργίου.

Ἰωάννης Ἡλία.

Κομνηνός.

Ἡ Κυρία Ἀγγελικὴ Ψαρέλλη.

Μαγνησίας οἱ Κύριοι.

Ὁ Ἅγιος Χριστοπούλεως Κος. Ταράσιος.

Ἰωάν. Καμπανάκης.

Δ. Ἰακώβου.

Β. Βενετσανόπουλος.

Νικόλ. Στυλιανόπουλος.

Ἡ Κυρία Θεανὸ Καμπανάκη.

Ὁ Φίλεκ. Συλλ. Νιόβη.

Ἀξαρίου οἱ Κύριοι.

Ἄθ. Ι. Διαμαντίδης.

Γ. Παναγίδης.

Δημήτρ. Ἀλεξανδρίδης.

Ἐμμαν. Μάρκογλου.

Σπυρ. Ταχτατζόγλου.

Χρῆστος Ἀνθούσης.

Χρυσόστ. Κατζῆς Ἰωάννου.

Κιργατζαίου οἱ Κύριοι.

Ἰωάν. Δημόπουλος.

Ἀλέξαν. Ι. Μεγμάρογλου.

Ἰωσήφ Ι. Λαδόπουλος.

Χατζῆς Εὐστάθιος Χα. Ἰωάννου.

Γεώργ. Ἰωάννου.

Ἀλῆ Ἀγᾶ οἱ Κύριοι.

Δημοσθ. Βαλτατζῆς.

Λεω. Κωνσταντίνου.

Θηρῶν οἱ Κύριοι.

Ἄντ. Κατσαρός.

σωμ. 2.

Νυμφαίου.

Ὁ Ἐφημέριος Ἰωάννης Παπαδόπουλος.

οἱ Κύριοι.

Σαράντης Νικολαΐδης.

Παναγιώτης Γεωργίου.

Ἰωάν. Ἀθανασίου.

Κ. Σταυρῆς.

Γεώργ. Ἀντωνόπουλος.

Κριτζαλίας οἱ Κύριοι.

Ὁ Διδάσκαλος Κλεάνθης Βέρος.

Κωνστ. Ἀναγνώστου.

Ἰωάν. Παπάρογλου.

Κυδωνιῶν.

Ἐπαμ. Κριθαρίδης.

Μοσχονησιῶν.

Θεόκλητος Ἰεροδιάκονος.

Ἀλικαρρασοῦ.

Μιχαήλ Ζαίρης.

Ἀτταλειῶν.

Ὁ Ἅγιος Πισιδίας Καισάριος.

οἱ Κύριοι

Ἐμμ. Νικολαΐδης Καθηγητής.

Ἰορδ. Λεοντίου.

Σταῦρος Χατζῆ Βασιλείου.

Γεώργ. Εὐσταθίου.

Ἀναστάσιος Νικολάου.

Παν. Ἑλλαδικός.

Ἀθηνῶν.

Ἰωαν. Παπαρηγόπουλος στρατηγὸς τῆς

Ῥωσσίας. σωμ. 10.

Χρῆστος Τζαβάρης.

Χρῆστος Λόντος τελειόφοιτος Νομικῆς.

Α. Φακῆς, φοιτητῆς »

Νικόλαος Φουντούλης »

Κωνσταντίνος Γεωργιάδης Ἐμπορος.

Μιχαήλ Λάμπρος.

Γεώργ. Παπακυριακόπουλος φοιτητῆς Νομικῆς.

Δ. Καλλιφρονᾶς δικηγόρος.

Μιλτιάδης Βενιζέλος Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου.

Α. Βερενίκης δικηγόρος.

Σοφοκλῆς Οἰκονόμου.

Κωνσταντίνος Ξένος φοιτητῆς.

Α. Πετούσης.

Βασιλικὴ Θιάφη.

Σ. Σωτηρόπουλος.

Κ. Κατακουζηνός Φαρμακοποιός.

Ἄνδρέας Παναγιωτόπουλος.

Παναγῆς Λέκκας φοιτητῆς Νομικῆς.

Δ. Νικολαΐδης « «

Παντελῆς Χρυσάνθος τελειόφοιτος «

Μ. Στεφάνωρ.

Γερ. Κούπας.

Δ. Κουκάκης.

Ἄναστ. Κηρύκος φαρμακοποιός.

Θεόδ. Λεονάρδος.

Σ. Δεϊμῆζης.

Ν. Νάζος.

Ἰωάν. Τριανταφύλλου.

Μιλτιάδης Ῥάλλης δικηγόρος.

Ν. Γ. Οἰκονόμου

Εὐθ. Ἰατρίδης.

Ἰερώνυμος Βλαχάκης.

Δημήτριος Κορομηλάς.

Ἡ. Ψαρίδης.

Κ. Χριστοφῆς.

Θ. Αἰζός.

Ἡλ. Τσιτσέλης.

Θεόδωρος Μαριολόπουλος τελειόφοιτος

Νομικῆς.

Π. Κυριακός δήμαρχος Ἀθηνῶν.

Ἄλξ. Δοροβίνης, ἰατρός.

Ι. Μομφεράτος.

Γ. Σκουζῆς φοιτητῆς.

Σταμάτιος Μούσης φοιτητῆς ἰατρικῆς.

Δ. Ποταμιάνος φοιτητῆς.

Ἄνδρέας Καμπᾶς.

Α. Τζίνης.

Κωνστ. Ἀργυρόπουλος ὑπάλληλος ἀρ-
ρίου Πάγου.Ἐλευθέριος Ῥαφαήλ τελειόφοιτος Νο-
μικῆς.

Φίλιππος Οἰκονομίδης καθηγητῆς.

Λάμπρος Παναγιωτόπουλος τελειόφοιτος
Νομικῆς.

Κωνστ. Αζμπαδάριος.

Γεώργιος Ὀμηρίδης.

Νικόλαος Πολίτης.

Λεωνίδας Βάφας.

Πέτρος Παρρῆς βιβλιοπώλης.

Γεώργιος Ἀγγελόπουλος φοιτητῆς Νο-
μικῆς.

Δημ. Κοκκίδης ὑφηγητῆς.

Ἀριστείδης Οἰκονόμου Ἐφέτης.

Νικόλαος Παπαλεξανδρῆς.

Ν. Κοντόπουλος καθηγητῆς τῆς Γαλλικῆς.

Ι. Χ. Κούρτελης.

Εἰς τὴν Ἐθνικὴν τοῦ Πανεπιστημίου Βι-
βλιοθήκην.

Σύλλογον Βύρωνα.

» Παρνασσός »

Εἰς τὸν Παρθενῶνα περιοδικόν.

Ἐθν. Βιβλιοθήκην. »

Πηνελόπην. »

Μέλλον. ἔφημερίδα.

Σκοπιάν. »

Ταχυδρόμον Ἀθηνῶν. »

Καιρούς. »

Πειραιῶς.

Χρηστοφορᾶς Μπισσιμιτζάκης Ἐμπορος.

Πάνος Καλαφρέντζος »

Δημ. Βαλλῆς »

Ἀλκιβιάδης Κυδωνάκης. »

Ἄθαν. Μουτσόπουλος.

Γεώργιος Μικῆς ξυλέμπορος.

Ζαχαρίας Σκουλούδης.

Γεώργ. Σ. Σταματελόπουλος

Ἄνδρ. Ἰωαννίδης διευθυντῆς τῆς ἀσφα-
λείας « Πειραιῶς »

Γεώργιος Βραχνός ἔμπορος.

Αἰτζικας καὶ Σκληρῆς. »

Φώτιος Λουκόπουλος. »

Δημήτρ. Βαρλάμος. »

Ἄθανάσιος Ζαγράφος. »

Τρίφων Μουτζόπουλος.

Χρῆστος Στασινόπουλος.

Ἐμμ. Γαλάνης Γυμνασιάρχης.

Γεώργιος Χορμόδας.

Ἄνδρέας Δαμάσκος.

Νικόλαος Ζέρβας.

Καλύμνου οἱ Κύριοι.

Ἐμμανουὴλ Ὀλυμπίτης.

Νικόλ. Ὀλυμπίτης.

Θσμ. Ὀλυμπίτης

Ι. Α. Μαίλης.

Ν. Γ. Κουντούρης.

Ἐμμ. Κωλέττης.

Ἄριστ. Οἰκονομίδης.

Μιχ. Κουτσουράς.

Μιχ. Σβόνος.

Κλεάνθης Σερβοῦ.

Νικολ. Ματίλης.
Ι. Δράκος.

Μερίνης οί Κύριοι.

Μιχαήλ Μακρομάλλης.
Ίωαν. Παντελίδης.
Χαρ. Μιχαηλίδης.
Νικολ. Παπαράκης.
Ίθων. Παπουτσάκης.

Ίδάνων οί Κύριοι.

Τσανή καί Πρωτόπαππα.
Παύλος Φιρότης.
Κωνστ. Φιλίππου.
Ίνδρέας Ίθάνια.
Πέτρος Δημητρίου.
Ίωά. Ίντωνιάδης.

Ταρσοῦ ὁ Κύριος.

Συμεὼν Ίωάννου.

Ἀλεξανδρείας οί Κύριοι.

Ίωάννης Ίντωνιάδης.
Κωνστ. Ἀγγελόπουλος.
Παναγιώτης Ἀλφιερός.
Νικόλαος Λιβανός.
Ίωάννης Σαράτσης.
Ίω. Ἀφουδάκης.

Πόρτ Σαῦδ.

Χαράλαμπος Συρνιαδης. σωμ. 4

Κωνστ)πόλεως.

Οί φιλογενεῖς Κύριοι.

Λεωνίδας Δ. Βαλτατζῆς σωμ. 40.
Μιλτιάδης Δ. Βαλτατζῆς « 40.
Εὐαγγέλης Δ. Βαλτατζῆς, « 40.
Ίωάννης Βαλτατζῆς. 2.
Ίλίας Χρηστάκης 2.
Ν. Μπλέσας. 5.
Δ. Ἀμηρᾶς 5.
Χ. Β. Ζωγράφος.
Κ. Καραπάνος.

Α. Β. Βαλιάνος.
Γ. Διαλεγμένος.
Ν. Ῥομπότης.
Κίμ. Δαπέρης.
Π. Κ. Λουτράρης.
Πέτρος Κλάδος.
Πέτρος Καράρας.
Ἄλέξ. Πίστης. Ίατρος.
Γ. Σοφριανός.
Ζ. Νομικός.
Α. Σπυράκης.
Βερίσης καί Κοσοῦδης.
Α. Θαλασσινός.
Β. Π. Καραβίας.
Νικ. Θαλασσινός.
Ἄριστ. Λεοντίδης.
Μιλ. Φωκᾶς.
Δ. Κράκαρης.
Ἄλ. Μαθιουδάκης Δικαστής.
Δημ. Φίλιος Καθηγητής.
Χαρ. Κούπας.
Δημ. Ίσακίδης Φαρμακοποιός.
Κ. Δούνιας.
Π. Ἄθινογένης.

Αἱ Φιλόμενουσι Κυρίαί.

Κασσάνδρα Α. Καραθεοδωρή.
Σμαράγδα Σ. Βαλτατζῆ.
Ἐλένη Ζαρέση.
Υ. Σεκίρη.
Σοφία Βαζζέν.
Ἐλένη Καλογιερά.

Μασσαλίας.

Οί φιλογενεῖς.

Ι. Κλάδος.
Δημήτριος Σ. Μαυρογορδάτος. σωμ. 2.
Κ. Γαϊόνης.
Δημήτρ. Εὐσταθίου.
Αἱ φιλόμουσοι Κυρίαί.
Μ. Σεκίρη. σωμ. 2.
Βεργινία Σ. Μαυρογορδάτου.
Φ. Ῥοδοκανάκη.
Κ. Μπαλτατζῆ.
Ι. Βαλιέρη.